

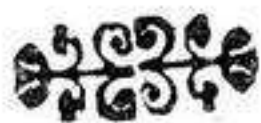
BEATI
RAYMUNDI
LULLI

D. ILLUMINATI, ET
MARTYRIS.

LIBER PROVERBIORVM.

IN TRES PARTES DIVISVS, SCILICET
in Proverbia de DEO, & de Naturalibus,
& de Moralibus.

IAM BARCINONÆ IMPRESSVS, AN:
no 1493. die 10. Maii, per Petrum Mi-
chaël Cura Dñi. Joannis Baró Cathedra-
tici Lulliani; & Venetiis Anno 1507.
& nunc demum ad utilitatem publicam
ab aliquibus devotis in meliori forma
impressioni, datus Majoricæ.

PALMÆ

Apud PETRVM ANTONIVM CAPÔ Typh:
superiorum permissa.

M. DCC. XXXV.

APPROBATIO PERILLUSTRIS, ET
 Admodum Reverendi Domini Dom-
 ni Francisci Mauri Ginard Monach-
 i Cisterciensis, Philosophiæ, & Sa-
 cræ Theologiæ Lectoris, Abbatis Mo-
 nasterii Beatae Virginis Mariae Fon-
 tis Dei, vulgo el Real, Congregatio-
 nis Cisterciensis Aragonum, & Na-
 varrae.

ONVS honore injunxit mihi Perillu-
 stris D. D. Franciscus de Tor-
 res J. V. D. ac Vic. Gen. & Off.
 Illmi. & Rmi. D. D. Benedicti
 Pañelles, & Escardó S. C. M. á Consiliis
 Majoricensis Dioecesis nostri meritissimæ
 Præfulis, &c. legendi librum ad ejus re-
 impræssionem, cujus titulus est: *Illuminati*
Doctores Raymundi Lull, qui Spiritus Sancti
afflatu omnes Artes, omniumque Scientiam est
adeptus Proverbiorum liber, quo lubenti ani-
mo audito, libro magna cum voluptate,
utilitateque pari incubui, ipsum potius
veneraturus, quam Censorium calculum
prolaturus: statimque in memoriam venit
 D. Ambrosius dicens: *Salomonis tres libri*
ex plerisque videntur electi: Ecclesiastes de Na-
varalibus; Cantica Cantecorum de Mysticis; ver. Psal-
Proverbia de Moralibus, quæ omnia hoc v-
 terium.

Matth.
 2. 43.
Rupert.
Abb. in
cap. 1.
Eccles.
D. Ber-
nar. lib.
de amore
Dei. De
natura,
& digni-
tate amo-
ris Divi-
ni fol. mi
bi 51.
col. 2.
Prov.
 18. 10.
Ovid. lib
Meta-
mor.
Tertul.
 lib. 2.
adversus
Marc 6.
Prov. 1.

nico vidi includi libello, & à meo Illumi-
 nato Magistro rubricari *Proverbio*, quasi
 præ oculis nobis exponente Sententias
 prædominantes utilitate cæteris, & præ-
 cellentes gravitate aliis, ita ut non imme-
 ritò *Ecce plusquam Salomon hic* de Raymun-
 do fateri valeam, quod de pluribus aliis
 DD. meus Rupertus Abbas confitetur.
 Primò demonstrat Raymundus naturam
 Dei ad ipsum recolendum, & amandum;
 locus enim nativitatis amoris Deus est,
 ait noster Mellifluus Bernardus: *Ibi natus,*
ibi alitus, ibi provectus, ibi civis, non advena,
sed indigena; à Deo enim solo amor datur, quod
 suadet per centum Dei nomina: Ample-
 ctamur ergo ea, quia ut ait Salomon, *Tur-*
ris fortissima nomen Domini, ad ipsam curvis
Justus, & exaltabitur. Secundò de naturis
 creaturarum tractat, & si licet mihi ver-
 bis uti Ovidii, *concipit, & que sit verum na-*
tura requirit, Tertiò docet virtutes, & vi-
 tia, ista ut repellenda, illas ut amplecten-
 das quod omne nervosa suadet ratione,
 quia sicut virtus sinè ratione non est vir-
 tus, ita, ait Tertullianus, *nèc bonitas sinè ra-*
tione bonitas: fit ergo charus iste liber; in
 omnibus enim, & per omnia Ratio Magi-
 stra præsidet, sicque faciliùs quicumque
 veritatis amator *in versutias parabolarum in-*

CENSURA.

Proibit, occulta proverbiorum exquiret. & in absconditis parabolarum conversabitur: quare merito de nostro Illuminato Magistro Raymundo canere cum Poëta possumus: *Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt:* itaque ad Censoris munus attendens, neque orthodoxæ Fidei Dogmatibus, nec bonis moribus dissentaneum esse hunc librū Proverbiorum Lulli, imò vt æterna laude fruatur, dignum esse judico, ac denique vt semel, atque iterum typis detur; ait enim Britannicus Marcialis: *Quod datur æternum durat, sequiturque datorem,* salvo tamen meliori, &c. In hoc Regio nostro Monasterio B. V. Mariæ de Regali die 28 Julii 1735.

*Fr. Franciscus Maurus
Abbas de Regali.*

Reimprimatur

Torres Vic. Gen. & Off.

*Virgil.
Eclog. 3.*

*Ovum.
Epigram
7. lib. 3.*

APPROBATIO REVERENDISSIMI PATRIS

Dñi Fr. Antonii Bonaventura Mayol Monachi Benedictini Cisterciensis, Sacrae Theologiae professoris Bis Ex Abbatis Regii Monasterii Beatae Mariae Fontis Dei vulgo el Reyat Majoricensis Ex Diffinitoris Generalis & Ex-Commissarii Vicarii Generalis Sacrae Congregationis Cisterciensis in Regnis Corona Aragonum & Navarrae.

EX Commissione Admodum per Illustris nobilissimi, & doctissimi D. D. Francisci Garcia del Rallo, & Calderon, Regii Senatus Majoric, Regentis Regisque Catholici Consiliarii meritissimi; vidi attentissime, & affectuosè perlegi librum vtilissimum Proverbiorum. Romæ editum (quem aliter *Misle Lullianum* appellarem) Doctoris Illuminati, & Christi Martyris Beati Raymundi Lulli, qui Spiritus Sancti afflatu omnes *Artes*, omniumque scientiam est adeptus. jam reparatae salutis anno 1507. die 12. Iulii per Ioannem Tacuinum de Tridino Venetiis impressum, & in tres capitulatas partes divisum, quarum prima est: *De Proverbis Theologicalibus* quae sunt de centum nominibus Dei, eisque naturam, perfectiones, attributa, operationesque ostendentem: secunda: *De proverbis naturalibus, seu, philosophalibus, per quae cognitio habetur*

betur de naturis creaturarum. Tertia: De proverbiiis moralibus; qua docent Virtutes, & vitia. hæc vitanda, illæ sequendæ, fervoreque amplectendæ: Ut iterum typis mandari possit.

Raymundinū opus est: sufficit. Satis dico: Cibavit enim nostrum Lullum Dominus in monte Randino panæ vitæ, & intellectus; & aqua Sapientiæ salutaris potavit illum: *Fons sapientiæ*, ait Ecclesiast. c. i. v. 5. *Verbum Dei in excelsis*: omnis sapientia á Domino Deo est; Deus autem intentator malorum est; ab omni qua propter errore hæc proverbialia exemplaria nostri patricii Raymundi aspexi immunia; imo summooperè, ut in præfatione aurei operis annotatur, ad Deum magis cognoscendum, amandum, recolendumque, quod præoculis noster semper habebat Cherubicus Raymundus, & quod verè est scire inducunt: ideoque dignissimum censeo hunc proverbiorum librum, volumen profundissimum, & omni scientia ornatum, thesaurophilatium prætiosum puræ veritatis, scriptum rosctum, tot rosas producentem, quot proverbialia continentem, opusque adamantinum iterum in lucem prodire, luceque exornari: meoque humillimo cogitatu Sanctæ, Catholicæ, Apostolicæ, Romanæ Ecclesiæ; fidei orthodoxæ, virtutibus, honestisque moribus apprime concinnere: maximamque in Christianæ reipublicæ, & scholæ scientiæ utilitatem, typis reproduci

ratio postulat. affectusque Iullianus obnixè, & iuste clamat. *Sapiens in populo hereditabit honorem, & nomen illius erit vivens in eternum*; Legitur C. 37. v. 29. Eccles. & iterum cap. 21. v. 20. *Os prudentis quaritur in Ecclesia, & verba illius cogitabunt in cordibus suis.* Nihilque Regiæ Catholicæ Magestati, ejuſque Regaliis in opere aureo obvium reperi. Ita meo, salvo meliori, contemplor iudicio. In nostro Regio Monasterio B. Mariæ Virginis de Regali die 31. Julii, anno millesimo septingentesimo trigesimo quinto?

*Fr. Ansonius Bonaventura Mayol
indignus Monachus Benedicti-
nus Congregationis Cisterciensis.*

Reimprimatur,
Del Rallo Reg.

MARIANTVS ACCARDVS SICVLVS

*Ioanni Francisco de Iudicibus
fregellano salutem.*

PROverbiorum libellum, quem Vir optimus, & Doctor Illuminatus Raymundus Lull, olim Romæ edidit, ad Te novis formis excussum mittimus. Hunc Magnificus Joannes Baró vtriusque nostrum Præceptor eruditissimus, iterum exprimi formis curavit, qui maxima in Authorem pietate (vt est omnibus animi dotibus cumulatifsimus) pecunias erogare non dubitavit, ne libellum hunc aureum bracteatumque essent homines desideraturi. Sunt profecto in hoc sensus acerrimi, fides magna, argumenta fortia, exempla rebus non minus apta, quàm propria: cui Tu quoque libro, acris iudicii Vir, tantum,

sed meritissimo tribuis. Scripsit Vir ille divinus termille volumina, quibus omnes liberales Artes, ac machiales, acutissimè enarravit, nihilque posteris intentatum reliquit. Sed O cæcas hominum mentes, O pectora cæca! Non verentur vitiligatores quidam Artem hanc cœlitus demissam conviciis insectari, ducemque nostrum divino numine afflatum, non ratione sed invidia ducti, maledictis impetere. Qui, si Quintiliani præceptum non minus catholicè, quàm elegantèr prolatum observarent in decimo institutionum oratoriarum dicentis: *Modestè, & circumspecto iudicio de tantis Viris pronuntiandum esse, ne (quod plerisque accidit) damnent, quod non intelligunt; linguam homines perditissimi castigatam haberent. Quibus quanta sit fides adhibenda!*

benda, vel hoc fit argumento, quòd ea, quæ nec cognita habent nec fortasse ingenio vnquam poterunt adipisci, vituperare sunt ausi. Nec mirum, & canes ignotos allatrant. Qui, si pedem conferre cum veritatis sectatoribus, id est, cum divinam hanc Artem edoctis, vellent, non loqui sed balbutire viderentur. Perpendant quæso, trutinent, ac examinent Divi Raymundi scripta vanissimi isti, ut impii ita, & indocti, & quæ improbanda videbuntur, profligare dignentur. Non sunt (mihi crede) á vestibulo ac á limine salutanda, sed introspicienda, inque penetralia arcescenda. Deum testor, Vir eruditissime, invitum ad hæc divertisse, cum non meum sit in aliquem, vt est in adagio, è plaustro dicere, aliquidve ex stomacho proferri; sed summus-

ribus occurrere fuit necesse. Cæterum, vt ad me redeam, libellum hunc pluribus mendis per calcographos olim corruptum festinanti calamo correximus, venetisque formis excussoribus transmissimus imprimendum. Quibus in manu fuit obeliscis an astericis notandus sit ad Te venit. Cui enim potuit tutius dedicari quàm Tibi inter eruditissimos optimo, ac inter optimos eruditissimo, nostroque consuetaneo? Tua igitur interest patrocinium suscipere, diuinumque opus ab omni calumnia vindicare. Vale, Andreamque Casertanellum nostrum de virtute, litterisque benemeritum meo nomine salvere iube. Panhormi 12. Calendas Maias 1507.

ILLUMINATI

DOCTORIS,

ET

CHRISTI MARTYRIS

INVICTISSIMI

B. RAYMUNDI LULLI

LIBER PROVERBIORUM.

PROLOGVS

EVS, cum tua virtute incipimus librum proverbiorum, in quo (cum proverbium sit brevis propositio in se continens magnam sententiam) volumus ponere multa proverbia, ut per ea demus multam doctrinam.

Iste liber est valde utilis ad hoc, ut homo intelligat, & amet DEVM, se ipsum, & suum proximū; & monstrat naturas substantiarū, & earū accidentia, & etiam docet cognoscere morales virtutes, & vitia. Ista materia est valde utilis ad prædicandū, & etiam ad disputandū, quia iste liber est diffusus per multa proverbia, & proverbia sūt disposita, ut facilliter habituētur, & recolātur,

DIVISIO TOTIVS LIBRI.

Hic liber dividitur in tres partes, quarum prima est de Proverbiis, quæ sunt de centum nominibus DEI, de quibus fecimus unum librũ, in quo ostendimus naturam DEI, & ejus operationes, & eas applicamus ad moralitates. Secunda pars est de Proverbiis naturalibus, per quæ habetur cognitio de naturis creaturarũ. Tertia pars est de moralibus, quæ docet virtutes, & vitia; & quamlibet partem dividemus in centũ capita, & quodlibet caput in viginti Proverbia.

PRIMA PARS

DE CENTVM NOMINIBVS DEI.

CAP. I.

DE NOMINE DEI.

- 1 **Q**uia DEVS est eas perfectum, suũ nomen est perfectum.
- 2 **Q**uia DEVS, & suum nomen realiter convertuntur.
- 3 Nomen DEI, quod homo nominat, est similitudo nominis ipsius DEI.
- 4 Nomen DEI, quod est in DEO, non est creatura, & nomen DEI, quod homines nominant, est creatura.

- 5 Qui dicit Creatorē nominat DEVM, & Creator non est creatura.
- 6 Qui dicit summum bonum, nominat DEVM, & summū bonū non est nisi unū, & ideo summū bonū, quod homo loquitur, est creatura.
- 7 Qui dicit ens, quod non indiget aliquo, nominat DEVM.
- 8 Qui nominat infinitatem & æternitatem, nominat DEVM.
- 9 Qui nominat infinire & æternare, nominat DEVM.
- 10 Si non esset alia voluntas nisi voluntas DEI, qui nominaret voluntatē, nominaret DEVM.
- 11 Nomen DEI non est variabile sed Christianus, Judæus, & Saracenus variant ipsum per varias voces & vocabula.
- 12 Ita nominamus DEVM quando nominamus infinitum vel æternum, sicut nominamus ferrum quando nominamus martellum vel clavum, qui sunt de ferro.
- 13 In DEO nomē de nomine est DEVS de DEO.
- 14 In DEO Filius accipit nomen á Patre in quantum Filius & DEVS.
- 15 Sanctus Spiritus accipit nomē á Patre, & Filio in quantum unitas Personę & DEVS.
- 16 Qui in Divina Essentia nominat Patrem, Filium, & Sanctū Spiritū, ter nominat DEVM.
- 17 Pater est DEVS, Filius est DEVS, & Spiritus Sanctus est DEVS, & , quia non habent nisi unam essentiam, unam naturam, unam bonitatem

tatem, &c. non sunt nisi unus DEVS.

- 18 In DEO est proprium nomen & commune; proprium convenit Personis, & commune convenit essentiæ, naturæ, divinis Dignitatibus, & actibus earum.
- 19 Qui in DEO nominat bonitatem, nominat bonum, & qui nominat bonificare, nominat bonificantem & bonificabilem & bonificatû.
- 20 Divinæ rationes habent propria nomina per productionem distinctarum Personarum, & commune per essentiã & naturam.

C A P . II .

Q U O D D E V S S I T .

- 1 DEVM esse est necessarium, ut sit summum bonum.
- 2 Si summum bonum non est, sua absentia est summum malum, sed summum malum non potest esse, quia, si esset, destruxisset omne bonum.
- 3 Est unum summum bonum tantum, quia plura non possunt esse.
- 4 Unum summum bonum non potest esse supra aliud, quia tunc esset summum, & non summum.
- 5 Summum bonum est DEVS, qui est supremus super omne aliud bonum.
- 6 Infinitum esse est necessarium, quia, si non esset, omne esse esset finitum, & esset eò nobilior quò magis esset finitum.

7 Si infinitum esse non est, omne esse quò minus habet de entitate, eò propinquius est infinitati; & parvum esse est nobilius quàm magnū, quia est magis remotum ab hoc quod non est, & quò minus est eò melius convenit cum esse.

8 Parvum esse non potest habere plus de entitate quàm magnū: & de hoc habemus experientia, igitur DEVS est, qui est infinitum esse.

9 Quia est infinitum esse, omne finitum esse quò plus habet de entitate, eò propinquius est infinito esse quàm illud esse, quod minus habet de entitate.

10 Convenit quòd sit unum infinitum esse & non multa, nam, si essent multa, unum esse finitum in alio & non esset infinitum.

11 Æternum esse est necessariū, quia, si non esset, omne quod est esset principiatum, & primum esse principiasset se ipsum; quod est impossibile.

12 Necessè est quòd non sit nisi una æternitas, & illa est DEVS; quia, si essent multæ, ita sequeretur incōveniens, sicut si essent multa suprema bona, & multa infinita.

13 Necessarium est infinitam potestatem esse, quia, si non est, non potest esse summum bonum, nec infinitum esse, nec æternitas; & quia sunt possunt esse & illa potestas, per quam sunt & possunt esse, est infinita.

14 DEVS est infinita potestas, quæ infinite potest

test, quia, si non posset infinite, esset infinita in existendo & finita in agendo, & sequeretur quod in una & eadem essentia finitum & infinitum naturaliter concordarent; quod est impossibile.

- ¶ 5 In summa Bonitate non convenit esse unum bonum supra aliud, nec in infinito esse unum esse supra aliud.
- ¶ 6 Quia in DEO non convenit unum esse supra aliud, est DEVS ita perfectus per suum finem, sicut per suam essentiam.
- ¶ 7 DEVS est summus finis, & hoc non posset esse, si de ipso & per ipsum & in ipso non sequeretur summum esse.
- ¶ 8 Esse summum per finem est esse perfectum per finem, in quo est infinitum & summum perfectum.
- ¶ 9 Summus finis non potest esse cum otiositate, quia si esset otiosus, summum bonum non esset infinitus actus infiniti esse, & infinita potestatis.
- ¶ 10 Probavimus DEVM esse de necessitate, qui est summum esse & finis, cujus nomen sit benedictum & laudatum. Amen.

CAP. III.

DE ESSENTIA DEI.

¶ 1 DEITAS est ESSENTIA DEI, & DEITAS, & DEVS convertuntur.

¶ 2 Non potest esse unus DEVS, si deitas, infinitas

- tas & eternitas non convertuntur.
- 3 DEVS multò melius se habet ad deificare per Deitatem, quàm ad creare per potestatem.
 - 4 Ita bene stat in Deitate deificare, sicut in amore amare.
 - 5 Si in DEO Deitas & natura non converteretur, DEVS non esset sua propria natura.
 - 6 DEVS est multò melius per Deitatem quàm homo per humanitatem.
 - 7 Multò melius convenit DEVS de DEO per Deitatem quàm homo de homine per humanitatem.
 - 8 Nullus homo potest habere cognitionem de Deitate sine deificare.
 - 9 Qui non cognoscit Deitatem non cognoscit DEVM.
 - 10 Si Deitas non haberet in se ipsa deificare divinarum Personarum, haberet in se ipsa suam bonitatem, suam magnitudinem, & cæteras suas dignitates otiosas.
 - 11 Ita essent multi dii si essent multe Deitates, sicut sunt multi homines quia sunt multe humanitates.
 - 12 Ita sufficit Deitati una bonitas, sicut una eternitas, & una infinitas.
 - 13 Multò melius nascitur DEVS de DEO in Deitate quàm homo de femina in humanitate.
 - 14 Quia DEVS Pater de sua Deitate generat suum filium DEVM, & Filius nascitur in Deitate.

tate, remanet Deitas indistincta.

- 15 Ita est impossibile quòd distinctio multiplicet multas Deitates, sicut multas infinitates.
- 16 Ita sufficit una Deitas multis Personis per productionem, sicut una æternitas uni DEO per durationem.
- 17 Qui bene intelligeret Deitatem, quid aliud oporteret cum amare?
- 18 Non potest Deitatem amare, qui in ea discredet deificare.
- 19 Ita Deitas habet deificare per Patrẽ, sicut Pater habet Filium per generare.
- 20 Ita Deitas convertitur cum deificare, sicut cum generare & spirare.

CAP. IV.

DE VNITATE DEI.

- 1 Ita se habent in DEO Vnitas, & unire, sicut intellectus, & intelligere.
- 2 Nulla Vnitas potest esse infinita sine unire.
- 3 Quia Vnitas DEI est infinita, est una & non multæ.
- 4 Ita est unus DEVS per Vnitatem, sicut est infinitus per infinitatem.
- 5 Si unus de Vnitate non uniret alium unum, Vnitas esset otiosa.
- 6 Magnitudo & nobilitas Vnitatis est quòd in se ipsa & de se ipsa habeat unientem, unibilem, & unire.

- 7 Plus potest unus de sua Vnitate quàm de alia
 8 Sinè distinctione unius, & alterius, unus nō
 posset cognoscere alium.
- 9 Quia Vnitas DEI est infinita, sufficit in DEO
 una bonitas, una infinitas, una æternitas, u-
 na natura, & una essentia.
- 10 Voluntati, cui non sufficit unus DEVS de-
 ficiunt omnia.
- 11 Illa voluntas habet multos DEOS, quæ a-
 mat multas res plus quàm DEVM.
- 12 Si essent multi Dii, non esset infinita Vni-
 tas.
- 13 Per Vnitatem DEI qualibet creatura est
 una.
- 14 Quia Vnitas DEI est simplicitas, de ea non
 sequitur ulla compositio.
- 15 Vacuitas Vnitatis est privatio unientis, u-
 nibilis & unire.
- 16 Vnitas est in essentia unius & multorum, si
 sunt de ipsa.
- 17 Vnitas, quæ habet necessitatem rerum ex-
 teriorum, non est plena.
- 18 Si unus non se daret uni, largitas non es-
 set de essentia illius.
- 19 Vnitas, quæ implet omnes Vnitates, est
 valde amabilis.
- 20 Quia DEVS est unus, nullum ens appetit
 non esse unum.

DE DIVINA TRINITATE

1 **D**ivina pluralitas ita est causa creatæ pluralitati, sicut unitati.

2 Si DEVS non haberet intrâ se ipsum productionem, non posset illam habere extra in creaturis.

3 Sinè divina productione infinita, actus divinarum dignitatum non posset esse infinitus.

4 Si in DEO non esset pluralitas in eo non posset esse æterna amicitia Amici & Amati.

5 Divina potestas parum esset, si de divina bonitate non posset producere divinum bonificatum, & de divina magnitudine divinum magnificatû, & de se ipsa divinum potestificatû.

6 Sapientia DEI parum sciret, si non sciret, in infinitate unum de alio, & similiter in æternitate, & in cæteris.

7 Divinus amor esset otiosus, si in se ipso non haberet æternum amantem, æternum amabilem, & æternum amare.

8 Divina voluntas esset avara, si in se ipsa amaret Trinitatem Amici, Amati, & Amare, & in Bonitate non amaret Trinitatem Bonificantis, Bonificati & Bonificarê.

9 Postquam in divina Voluntate sufficit Trinitas Amantis, Amabilis, & Amarê, in ea superflueret quaternitas.

10 Divina Voluntas non potest esse plena sinè

Amag-

Amante, Amato, & Amare.

- 11 Si in divina Voluntate non est distinctio unius & alterius, Sapientia non potest in ea scire æternam Naturam Amici, & Amati.
- 12 Siné distinctione in divina Voluntate non posset esse concordantia & æqualitas Amici, & Amati.
- 13 Si in divina Voluntate non est distinctio Amantis, & Amati, de ejus amare non sequitur infinitus & æternus finis.
- 14 In nullo numero potest esse tam magna æqualitas unius & alterius, & unius & duorum, sicut in ternario.
- 15 Principiū potest esse magis perfectū in numero ternario quā in alio numero, quia est de principiāte, principiabili, & principiare.
- 16 In æternitate principiabile & principiatum de necessitate convertuntur, ut in ea possint esse principians, principiatum & principiare.
- 17 Nullus numerus est magis generalis quā ille, qui est de potentia, objecto & actu.
- 18 Si in divina essentia & natura non esset numerus ternarius divinarum personarum, nulla divina dignitas attingeret suum finem in se ipsa, nec posset converti cum essentia.
- 19 Solū in numero ternario potest esse perfectū principium Personæ principiantis & nō principiatæ, & Personæ principiatæ & principiantis, & principiatæ & nō principiantis.
- 20 In nullo numero potest esse relatio tam mag-

magna, tam necessaria, & tam nobilis, si-
cut in numero ternario.

CAP. VI.

DE DEO PATRE.

1. **Q**uia DEVS intelligit quòd potest tantum
de se ipso, quantus ipse est, DEVS se
facit Patrem Filii DEI; & si hoc non face-
ret, intelligeret otiositatem in sua potestate.
2. Impossibile est, quòd ante Patrè sit aliquid,
quia, si esset, Pater non haberet naturam
quòd per Paternitatem esset primus Filio:
unde, ut DEVS sit primus, se facit Patrem.
3. Multò magis propriè DEVS est Pater DEI
quàm homo hominis, quia vir habet Filium
de se ipso cum alio nempe cum fœmina, &
DEVS habet Filium de se ipso tantum.
4. Hoc propter quod in DEO convenit vnam
personam esse Patrem & aliam Filium est
vt inter unam personam & aliam sic perfecta
concordantia, quia nulla concordantia po-
test esse melior secundùm naturam quàm illa
quæ est de multis, & quòd unum sit de alio.
5. Nullus est magis pròpinquus & magis simi-
lis Patri quàm Filius, qui nascitur de Patre.
6. Multò melius convenit DEO quod sit Pater
per naturam, quàm per creationem,
7. Si in DEO non esset generatio, DEVS non
haberèt cum quo esset magis remotus à
corruptione,

- 8 Hoc, propter quod DEVS potest magis intel-
ligi, convenit esse in eo, igitur convenit
in DEO esse intellectum per suum Filium,
qui totus nascitur de toto Patre.
- 9 Si in divina natura non est Pater, nulla di-
vina Dignitas est prima per Paternitatem.
- 10 Qui est infinitus & æternus Pater non indi-
get aliquo.
- 11 Si DEVS non esset Pater, non posset esse
Pater æternitatis, cujus est Pater in quan-
tum eam dedit Filio per generationem.
- 12 Multo major nobilitas est esse Patrem u-
nius Filii infiniti quàm omnium entium fi-
nitorum.
- 13 Si DEVS non esset Pater, non esset Filius
DEVS: nec esset in quo esset æterna & infi-
nita relatio.
- 14 Quia Pater habet suum Filium de sua infi-
nitate, & Filius nascitur in infinitate, Pater
non est major Filio.
- 15 Quia Pater generat suum filium de æter-
nitate, & Filius nascitur in æternitate, Pater
non potest esse prior Filio.
- 16 Quia Filius est de tota essentia & natura
Patris, Pater, & Filius non possunt esse dis-
tincti in multas essentias & naturas.
- 17 Quia Filius nascitur de Patre in Patre per
infinitatem, Pater non potest esse in uno lo-
co, in quo non sit Filius.
- 18 Quia Filius est de tota sapientia Patris, Pa-
ter &

- ter & Filius non habet nisi unum intelligere.
- 19 Quia Filius est de tota bonitate Patris, bonitas Patris, & Filii est una & non multæ.
- 20 Nisi Pater tantum amaret suum filium quantum se ipsum, Filius non esset de tota voluntate Patris, & esset finitus, & non esset de tota infinitate Patris.

CAP. VII.

DE DEO FILIO.

- 1 **Q**uia Filius est de toto Patre, est de bonitate Patris.
- 2 Quia Filius est de tota bonitate Patris, est ita bonus sicut Pater.
- 3 Filius est, ut sit Pater, & Pater est, ut sit Filius, & ideo finis amborum est unus & non multi.
- 4 Quia finis Patris & Filii est unus & non multi, non potest in DEO esse nisi unus Pater & unus Filius.
- 5 Si Filius DEI posset esse Pater, unus finis Filii non sufficeret uni fini Patris.
- 6 Cum in Aternitate una Paternitas non possit esse ante aliam in æternitate Filius non potest esse Pater.
- 7 In infinitate nõ possunt esse multi Filii infiniti
- 8 Filius est distinctus á Patre per generationem, & est unus cum Patre per essentiam, quia est de tota essentia Patris.

Quia

- 9 Quia Filius est de tota essentia Patris, potest esse Pater creaturarum per Patrem.
- 10 Filius fuit dispositus quòd incarnaretur, & non Pater, quia in filiatione assimilatur cū creaturis.
- 11 Si non esset DEVS Filius, nulla creatura posset esse filia DEI.
- 12 Si peccatum esset creatura, esset simile Filio DEI.
- 13 Quia peccatum est contra creaturam, est magis contrarium DEO Filio quàm DEO Patri.
- 14 Quia Filius est magis similis creaturæ quàm Pater, est magis contrarius peccato quàm Pater.
- 15 Quia Filius est magis contrarius peccato quàm Pater, est Incarnatus contra peccatū.
- 16 Quia Filius habet similitudinem cum creatura in filiatione, sunt omnes creaturæ ratione illius similitudinis.
- 17 Tres sunt creaturæ ipsius Filii DEI, scilicet per creationem, per similitudinem, & per recreationem.
- 18 Si non esset Filius DEI, creaturæ non possent habere perfectam similitudinem DEI.
- 19 Nullus habet tantam curam peccatoris, sicut Filius DEI.
- 20 Homo magis amans suum filium quàm Filium DEI, est magis contrarius DEO per Filium quàm per Patrem & Sanctum Spiritum.

CAP. VIII.

DE SANCTO SPIRITU.

- C**onvenit quòd amor, quem Pater & Filius erga se habent sit tertia Persona, ut in DEO non sit accidens.
- 2 Generare in DEO non est nobilius quàm amare, quod erga se habent Pater & Filius.
 - 3 Ita convénit Personam sequi per amare, sicut per generare.
 - 4 Sinè tertia Persona in Bonitate esset superfluum bonificare, & in voluntate amare.
 - 5 Filius non posset tantum amare Patrem quantum Pater potest illum generare, si tertia Persona non esset.
 - 6 Non est magis naturale Patri producere Filium quàm amare illum.
 - 7 Ita proprium est Filio amare Patrem, sicut intelligere eum.
 - 8 Pater ita perfectè considerat hoc quod amat, sicut hoc quod potest.
 - 9 Pater tantum evitat otiositatem in amare, sicut in posse.
 - 10 Si Filius esset otiosus in diligendo Patrem esset otiosus in intelligendo eum.
 - 11 Secundum perfectionem tam necessarium est in DEO exire de duobus, sicut nasci de uno.
 - 12 In DEO incipit numerus in uno de uno, & est perfectus in uno de duobus.

13. Sanctus Spiritus est tam perfectus quia in eo completur numerus personarum, sicut Pater & Filius quia illum faciunt.
14. Sanctus Spiritus est tam nobilis per duas passiones, sicut Pater per duas actiones, & Filius per unam passionem & unam actionem.
15. Quaelibet divinarum rationum est principium per Patrem in Filio, & per Filium est medium, & per Sanctum Spiritum est quies & finis.
16. Id propter quod Sanctus Spiritus non producit personam est, ut appetitus cujuslibet rationis in illo habeat finem & quietem.
17. Tertia persona ideo est Sanctus Spiritus, quia est una conceptio amoris, quæ exit de duobus.
18. Quia Pater & Filius per amorem se habent ad unum finem, ille finis est Sanctus Spiritus.
19. Sicut secunda Persona est Filius per nasci, ita tertia est Sanctus Spiritus per exire de duobus.
20. Spiritus est Sanctus, quia est innocens erga Patrem & Filium, in quantum non appetit producere quartam personam.

C A P. IX.

DE DIVINA SINGULARITATE.

SI DEVS non esset singularis in bonitate, infinitate, æternitate, & potestate, non posset esse in summitate.

B

DEVS

2. DEVS est multò magis singularis per generare & spirare quam per creare.
3. DEVS est tam singularis per magnitudinem voluntatis, sicut per magnitudinem intellectus & potestatis.
4. DEO multò melius convenit singularitas quam Soli, & Lunæ.
5. Quia DEVS est singularis, habet singulares proprietates.
6. Ita bene convenit DEO singularis paternitas, singularis filiatio, & singularis spirabilitas, sicut singularis infinitas & æternitas.
7. Mundus non potest esse æternus, ut DEVS sit singularis per æternitatem.
8. Si DEVS non esset singularis per æternitatem, non esset singularis per infinitatem.
9. Ita impossibile est DEVM habere parem per æternitatem, sicut per infinitatem.
10. Quia DEVS est singularis in virtute, est magis remotus à vitio quam ulla creatura.
11. Quia quilibet actus divinarum rationum sunt singulares in summitate, quælibet rationum est singularis in perfectione.
12. DEVS est ita singularis in magnitudine bonitatis per parcere, sicut per judicare.
13. Nulla singularitas esset magna, nisi DEO sufficeret una bonitas.
14. Si in DEO esset necessariè due Paternitates, nulla earum esset singularis in infinitate.
15. DEVS est ita singularis in finire & æternitate.

häre, sicut in intelligere & amare.

- ¶ 6. Sicut summitas bonitatis non sustinent quòd sit alia summitas bonitatis, ita summa singularitas non sustinet quòd sit alia summa singularitas differens ab ea per essentiam.
- ¶ 7. Quia in Deo Pater sustinet quòd Filius sit singularis in nativitate, Filius sustinet quòd Pater sit singularis in paternitate.
- ¶ 8. In solo DEO sunt multe rationes in uno numero.
- ¶ 9. In DEO tantum multe persone sunt una eadem essentia.
- ¶ 10. Sicut Pater habet unum Filium DEVM singularem in magnitudine bonitatis, ita habet unum filium hominem singularem in magnitudine bonitatis, qui est JESVS CHRISTVS.

CAP. X.

DE EXISTENTIA DEI.

1. DEVS est bonus per suam bonitatem & non per aliam.
2. DEVS existit per infinitatē & æternitatem.
3. Deitas existit per divinas Personas, in quibus est sustentata.
4. DEVS est Pater per paternitatē & Filius per filiationē & Spiritus Sãctus per spirationē.
5. DEVS est Deus per paternitatem, filiationem, & spirationem.

6. DEVS est perfectus, quia quelibet suarum rationum habet perfectum actum.
7. DEVS existit per generare & spirare.
8. DEVS existit per se ipsum & non per aliud.
9. DEVS cum Sanctitate est innocens omnibus rebus.
10. DEVS cum sua libertate est graciosus hominibus.
11. DEVS cum generare, & spirare est primus omnibus operibus.
12. DEVS cum aeternitate est primus tempori, & cum infinitate quantitati.
13. DEVS cum bonificare est remetus à malitia, & cum intelligere ab ignorantia.
14. DEVS est propinquus peccatori cum pietate, contritione & oratione.
15. Sicut DEVS est immutabilis cum aeternitate, ita est perseverans cum iustitia contra superbum peccatorem.
16. DEVS est fortior contra perversum Principem quam contra perversum rusticum.
17. Nulla naturalis potestas est contra potentiam DEI.
18. DEVS est multò magis contra peccatum quam ignis contra aquam.
19. DEVS non vult esse in corde hominis cum socio.
20. Quia DEVS est infinitus essentialiter in omni loco & extra.
21. DEVS est tantum DEVS.

operationis intrinsecę, sicut per suam Dei-
tatem.

CAP. XI.

DE OPERATIONE DEI.

1. **Q**uia **DEVS** omnibus modis est infinitus, convenit quod habeat infinitam operationem.
2. Nulla operatio est tam nobilis sicut illa, quę est de **DEO** in **DEO**.
3. Nulla operatio infinita potest habere locum & quantitatem.
4. Omnis æterna operatio est extra tempus, & motum.
5. Illa operatio est perfecta, quę est de essentia operantis, operabilis, & operari.
6. Sinè operatione, divine rationes essent otiosę.
7. Si in substantia **DEI** disconveniret operatio, omnis operatio esset melior & nobilior extra substantiam quàm intrà.
8. Omnis causa naturaliter amat suum effectum.
9. Sicut **DEVS** habet summam operationem intrà per Trinitatem, ita habet summam operationem extra per Incarnationem.
10. **DEVS** potest plus operari de se ipso quàm de creatura,
11. **DEVS** potest plus operari supra naturam quàm creatura per naturam.
12. **DEVS** potest tantum operari per posse, sicut per intelligere & amare.

13. Magis proprium est DEO operari propter suum finem quàm propter alium.
14. Nulla operatio est magis bona quàm illa, per quam est bonum recollere, intelligere, & diligere.
15. Si Deus Pater operaretur suum Filium de sua paternitate, Filius posset esse Pater.
16. Quia Pater operatur suum Filium de tota sua essentia, est Filius tota essentia Patris.
17. Si operatio, quam Pater & Filius habent in Sancto Spiritu, non esset una, essent multi Sancti Spiritus.
18. Nulla operatio, quæ non sit operata in principio, potest esse æterna.
19. Nulla operatio potest esse sine distinctione operantis & operati.
20. Nulla operatio est perfecta sine fine, concordantia & æqualitate.

CAP. XII.

DE PERSEITATE DEI.

1. **D**EVS est Deus per se ipsū & nō per aliū.
2. Quia Deus est de se ipso, est per se ipsum.
3. Deus potest per se ipsum & non per aliud.
4. DEVS multò melius est per se ipsum quàm aliquis effectus per suam causam.
5. Ita veraciter in divina infinitate est infini-
re per insufficientem & infinibilem, sicut in
divina sapientia intelligere per intelligen-
tē & intelligibile.

Si

6. Si DEVS per se ipsum de sua essentia non haberet intelligibilem, non posset per se ipsum habere intelligere.
7. DEVS non haberet potestatem per se ipsum, si non posset de se ipso in se ipso.
8. Si DEVS non posset de se ipso in alium, non posset habere potestatem per se ipsum.
9. Quia DEVS habet infinitam potestatem, habet libertatem in omnibus rebus per se ipsam.
10. DEVS tantum potest per suam bonitatem quantum per suam voluntatem.
11. DEVS est per se ipsum Creator, & creatum non est per se ipsum.
12. Vt DEVS sit primus ad miserendum, est per se ipsum miserator.
13. DEVS est per se ipsum graciosus, ut ei graties referantur ab eis, quibus facit gratiam.
14. DEVS simpliciter est amabilis propter suam bonitatem.
15. Quælibet divinarum dignitatum est per se ipsam.
16. Quælibet divinarum personarum est per se ipsam DEVS.
17. Solus DEVS est per se ipsum.
18. Pater est per se ipsum Pater, & Filius in quantum nascitur est per se ipsum Filius.
19. Sanctus Spiritus est per Patrem & per Filium & per se ipsum DEVS.
20. JESVS Christus est homo per Deum in Deo, & est homo per se ipsum in quantum est natus in humana specie.

DE NECESSITATE DEI.

1. **E**st magis necessarium quòd Deus sit quàm effectum esse per suam causam.
2. Si DEVS non esset, infinitum ens non esset.
3. Si infinitum ens non esset, omne ens esset eò nobilius, quò magis esset finitum.
4. Si omne ens esset nobilius quò magis esset finitum, omne ens haberet appetitum ad esse parvum & non magnum.
5. Si omne ens haberet appetitum ad esse parvum & non magnum, omne ens haberet appetitum ad non esse.
6. Si omne ens haberet appetitum ad non esse, nullus homo naturaliter vellet esse.
7. Si nullus homo naturaliter vellet esse, omnis homo naturaliter magis amaret esse asinus quàm Rex.
8. Si omnis homo magis amaret esse asinus quàm Rex, magis amaret malum quàm bonum & vitium quàm virtutem.
9. Bonum & esse habent concordantiam, & malum & non esse.
10. Bonum & esse habent multò majorem concordantiam quàm malum & non esse.
11. Si majus bonum non haberet majorem concordantiam cum esse quàm minus bonum, majus malum non esset magis remotum ab esse quàm minus malum.

12. Si majus malum esset magis remotum à privatione quàm minus, majus malum concorderet cum esse, & majus bonum cū non esse.
13. Si majus malum concordat cum esse, est supremum malum.
14. Si est supremum malum, supremum bonum non potest esse.
15. Supremum malū non potest esse, quia non habet subjectum in quo sit.
16. Si non est supremum bonum, sua privatio & absentia est supremum malum.
17. Post quam supremū malum non potest esse, de necessitate cōvenit supremum bonū esse.
18. Sinè suprema duratione supreme potestatis, supremū bonum non potest esse.
19. Ille de necessitate est DEVS qui est supremum bonum, suprema duratio, & suprema potestas.
20. Omne ens, quod est in infinitate & æternitate, est de necessitate.

CAP. XIV.

DE LIBERTATE DEI.

1. **P**otestas Dei est libera in infinitate & æternitate.
2. Potestas DEI non esset libera in infinitate & æternitate, si non posset de infinitate & æternitate.
3. Potestas potest de infinitate & æternitate
cum

- cum bonitate, sapientia, & voluntate.
4. Nulla bona Libertas est otiosa de bonitate & potestate.
 5. Divina sapientia est libera in infinitate & æternitate.
 6. Divina sapientia non posset esse libera in infinitate, si in ea non sciret infinire de infiniente & infinibili.
 7. Divina Voluntas non esset libera in æternitate, nisi in ea amaret æternantem, æternabilem, & æternare.
 8. Nulla finita Libertas potest cogere infinitam Libertatem.
 9. Quia Libertas Dei est bona, non cogit Libertatem bone voluntatis.
 10. Quia Libertas Dei est iusta, cogit Libertatem voluntatis malorum hominum.
 11. Libertas, quam homines non possunt habere in faciendo omne bonum, restauratur in illa, quam habent in potestate volendi omne bonum.
 12. Libertas, quam homines habent in faciendo bonum, est similis Libertati bonitatis Dei.
 13. Libertas, quam homines habent in intelligendo, est similis Libertati sapientie Dei.
 14. Si Libertas, quam homines habent in potestate faciendi malum, esset similis Libertati potestatis DEI, vna eadem potestas esset subiectum concordantie bonæ & malæ Libertatis.

15. Nulla mala Libertas est creatura.
16. Si aliqua mala Libertas esset creata, Deus creasset creaturam contra suam bonitatem & Libertatem.
17. Nulla causa scienter producit suum effectum contra se ipsam.
18. DEVS habet multò majorem Libertatem in se ipso quàm in alio.
19. Si creatura posset recipere, DEVS posset in ea infinita.
20. Major Libertas, quam DEVS habuit in creatura, fuit per Incarnationem.

CAP. XV.

DE SIMPLICITATE DEI.

1. **Q**uia DEVS est simplex in infinitate & æternitate, est simplex in omnibus reb⁹.
2. Sicut Filius est DEVS quia nascitur de DEO in Deitate, ita est simplex quia nascitur de simplici in Simplicitate.
3. Sicut DEVS est remotus à malitia cū bonitate, ita à compositione cum Simplicitate.
4. Siné simplicificare DEVS non posset esse remotus à compositione.
5. Quia Pater & Filius sunt in Sancto Spiritu vnam simplex principium, ideo Sanctus Spiritus est de Simplicitate.
6. Quelibet divinarum rationum est simplex & habet simplicem actum.

7. Si in divina bonitate non esset simplex bonificare, non sufficeret per se ipsam suo actui.
8. Convenit quod in DEO possificare sit tam simplex sicut intelligere.
9. Sine proprio intelligibili DEVS non posset habere simplex intelligere.
10. De divinis Personis non potest sequi compositio essentiae postquam sunt illa eadem essentia & Simplicitas.
11. In simplici, qui est de simplici, compositio non habet locum.
12. Si in simplici, qui est de simplici, compositio haberet locum, in illo non esset simplicificare.
13. Nullus simplex potest esse de simplici sine simplicificare.
14. In creatura nullus simplex potest de simplici sine compositio.
15. Multo melius potest simplex de simplici quam de composito.
16. Nullum creatum intelligere est simplex.
17. In creatura nullum simplex est de alio.
18. Si bonitas & potestas in creatura essent unum simplex, illud simplex non posset esse potens in faciendo malum.
19. Si in creaturis non esset simplex potestas, in eis non posset esse simplex objectum.
20. Compositum objectum requirit in creaturis compositam potentiam.

CAP. XVI.

DE SANCTITATE DEI.

1. **Q**uia DEVS est Sanctitas, in nullo suorum actuum potest esse culpa.
2. Nulla bonitas est Sancta sine bonificare.
3. DEVS non esset Sanctus, si de sua bonitate non produceret hoc, quod potest.
4. In voluntate, quæ amat peccatum, non est Sancta sapientia.
5. Voluntas, quæ in infinitate odit infinire, non est Sancta.
6. Voluntas, non potest esse Sancta sine Charitate.
7. In æterna Sanctitate non potest esse culpa.
8. Nullus per se ipsum potest esse Sanctus, nisi solus DEVS.
9. Nullus homo est Sanctus postquam hoc putat esse.
10. Homines non possunt amere Sanctitatem.
11. Nulla Sanctitas est contra aliam.
12. Qui facit contra Sanctitatem, facit contra omne bonum.
13. Nulla virtus otiosa est Sancta.
14. Sanctitas plus valet in paupere quàm honor in Rege.
15. Qui per Sanctitatem moritur, per Sanctitatem vivit.
16. Sanctitas plus valet in magna sapientia quàm in parva.

17. Fama Sancti hominis non moritur.
 18. Sanctitas non valet tantum per sentire, quàm
 tum per intelligere.
 19. Plus valet mori propter Sanctitatem quàm
 vivere propter sentire.
 20. Quia actus DEI sunt Sancti, suæ rationes
 sunt Sanctæ.

CAP. XVII.

DE VITA DEI.

1. Illa Vita est infinita, que vivit per se ipsam.
 2. Nulla Vita est plena sinè vivificare.
 3. Cum vivificare est Vita remota à morte.
 4. Qui non amat, non vivit.
 5. Qui ignorat, non vivit.
 6. Ille vivit, qui facit bonum, & ille mori-
 tur, qui facit malum.
 7. Qui vivit de Vita non potest mori.
 8. Potestas, que non potest de Vita, non pot-
 test contra mortem.
 9. Omnes Vitæ corporales non valent vnam
 vitam spiritualem.
 10. Nullus homo vivit in peccato
 11. Nullus homo moritur in virtute.
 12. Plus valet mori propter vivere quàm vive-
 re propter sentire.
 13. Qui vivit in virtute, non habet indigentiam.
 14. Vita DEI non esset infinita, si alia vita vi-
 veret per se ipsam.
 Amare vivit per recolere, & recollere per
 telligere. Per

16. Per recollere & amare vivit intelligere.
17. Forma activa vivit de passiva.
18. Forma passiva vivit per activam.
19. Nulla materia vivit sine forma.
20. Ille vivit, qui diligit DEVM.

CAP. XVIII.

DE INFINITATE DEI. 1

1. Infinitas non potest esse sine finire.
2. Si Infinitas esset sine finire, sua potestas esset infinita per otiositatem.
3. Omnis substantia sine quantitate est infinita.
4. Sine finire Infinitas esset vacua sine.
5. Multo melius convenit Infinitati finire, quam voluntati hominum amare.
6. Non tam bene convenit finitati finire, sicut Infinitati finire.
7. Si in DEO non esset finire, omnes ejus rationes in æternitate essent otiosæ.
8. Sine finire non posset aliquid esse de Infinitate.
9. Si de Infinitate non posset aliquid esse, DEVS esset finitus, & infinitus.
10. Sine æterno infinibili non potest esse finire.
11. Convenit quod omne finitum humiliet se infinito.
12. Infinito multo melius conveniunt magna opera quam parva.
13. Quia DEVS est infinitus, minus bonas creaturas creavit magis bonis creaturis.

Quia

14. Quia potestas DEI est infinita, DEVS potest esse infinitus sine corporali extensitate.
15. DEVS est infinitus in uno numero potestatis, sapientiæ & voluntatis.
16. Si DEVS posset creare peccatum, non esset infinitus in bonitate.
17. Infinita duratio non convenit in subiecto, quod sit finitum.
18. DEVS non posset esse extra terminum sine infinita extensione.
19. Actus divinarum rationum sunt ita infiniti per Infinitatem, sicut boni per bonitatem.
20. Sicut DEVS cum æternitate comprehendit tempus, ita cum Infinitate comprehendit quantitatem.

CAP. XIX.

DE ÆTERNITATE DEI.

1. **S**I Æternitas non esset, aliquod ens produxisset se ipsum, & fuisset antequam esset.
2. Æternitas nõ posset esse plena sine æternare.
3. Ita convenit Æternitati æternare, sicut perfectioni perficere, & sapientiæ intelligere.
4. Sine æternare, sapientia non posset extendi in Æternitate.
5. Extensitas infinitatis est extensitas, quam sapientia habet in æternare.
6. Impossibile est quod natus in Æternitate sit natus in tempore & in quantitate.

Æter.

7. Æternitas nulla re indiget extra se.
8. Sinè æternare, nulla potestas esset tam otiosa, sicut potestas Æternitatis.
9. Si Deus non posset plus in Æternitate quàm in tempore, sua potestas esset major in tempore quàm in Æternitate.
10. In Æternitate convertuntur æternabilis & æternatus.
11. Divina Æternitas est tam bona per æternare, sicut divina voluntas per amare.
12. Sinè æternare non esset finis in Æternitate.
13. Ita convenit quòd æternare sit de Æternitate, sicut infinire de infinitate.
14. In Æternitate non possunt numerari dies.
15. Ita disconvenit par Æternitati, sicut infinitati.
16. Æternitas non esset per omnes modos in summitate sinè singularitate.
17. Si divina voluntas in Æternitate non haberet æternare, magis amaret sapientiam, in qua amat intelligere, quàm Æternitatem.
18. Divinæ rationes non possent habere quietem sinè æternare.
19. Sinè Æternitate non esset æviternitas, & sinè æviternitate nulla creatura haberet quietem. (igne.)
20. Grave est considerare existere in æterno.
21. Æviternitas est speculum æternitatis in ultimo.

DE PERFECTIÖNE DEI.

1. **N**ulla substantia est perfecta sine æterno & infinito perficere.
2. Perficere est quies divinarum rationum in divinis Versionis.
3. Convenit quòd omne perficere sit de Perfectiöne.
4. Ille habet perfectum amare, qui plus amat Deum quàm omnia.
5. Sine Perfectiöne voluntas non posset esse plena amativo, amabili, & amare.
6. Perficere in hominibus est instrumentum, cum quo voluntas perficit suam amare.
7. Nulla bonitas potest esse plena sine essentiali bonificativo, bonificabili, & bonificare.
8. Divina voluntas non potest esse plena sine Perfectiöne bonitatis.
9. Perfectio cum uno actu perficit alium, & cum omnibus se ipsam.
10. Deus plus potest perficere de se ipso quàm de alio.
11. Nulla perfectio est plena extra suam naturam.
12. Perfectio cum defectu non potest esse æterna.
13. Nullus defectus potest perficere voluntatem.
14. Si in Deo non esset perficere, ipse non posset perficere voluntatem.
15. In Deo quilibet ratio est perfecta.
16. Perfectio non indiget aliquo extra se ipsam

17. Extra Deum nullus potest esse perfectus.
18. Multò plus valet homini perficere suū amare de bonitate, quàm de divitiis vel honore.
19. Sinè perficere, omne amare est otiosum.
20. Cum nullo defectu potest alius defectus perfici.

CAP. XXI.

DE TOTALITATE DEI.

1. **N**ullum infinitum potest esse pars.
2. Si totus Filius non esset de toto Patre, in Deo Paternitas & Essentia non possent converti.
3. Quia Filius est de toto Patre, est Filius tota essentia Patris.
4. Si Sanctus Spiritus non ita esset de toto Filio sicut est de toto Patre, bonitas esset finita inter Filium & Sanctum Spiritum.
5. Nulla bonitas est tota sinè bonificante, bonificabili, & bonificare.
6. Tota infinita potestas non potest capi in finito.
7. Convenit quòd potestas, quæ est extra omne finitum, sit tota infinita.
8. Omnis potestas, quam Deus habet in creatura, est in humana natura JESU Christi secundum finem.
9. Quia **DEVS** est indivisibilis, est totus in omni loco. (parte.
10. Potestas **Dei** plus potest de toto quàm de

Nulla

11. Nulla potentia potest esse tota infinita, si de ipsa non potest esse aliquid.
12. Nullus potest habere Deum, nisi illum habeat totum.
13. In DEO quælibet Persona est in alia tota.
14. Ideo quælibet Persona potest esse tota in alia, quia una est de alia in infinitate.
15. Omnes actus divinarum rationum sunt ad invicem alii in aliis.
16. Sinè toto, homines non possent habere partem de Deo, nec Deus de hominibus.
17. In substantia creata plus est totum quàm suæ partes.
18. Si totum non esset plus quàm suæ partes, homo non esset in tertio numero.
19. Quia Deus non est de partibus, sua Trinitas est tam nobilis sicut sua Unitas.
20. Si totus Deus Filius non esset incarnatus, non esset totus homo.

CAP. XXII.

DE BONITATE DEI.

1. DEVS & sua Bonitas convertuntur.
2. Si Deus non esset sua Bonitas, esset finitus in ea
3. Divina Bonitas (esset finita, si non converteretur cum infinitate, æternitate, sapientia, & voluntate.
4. Nullum bonum est extra Bonitatem.

Deus

5. Deus plus potest de Bonitate in Æternitate quàm in tempore.
6. Pater ita producit bonum Filium per Bonitatem, sicut sapientem per intellectum.
7. Si in DEO essent multæ Bonitates, nulla esset infinita.
8. Quia divina Bonitas est finis, est per se ipsam amabilis. (litas.
9. Si non esset Bonitas, nulla esset desiderabilis.
10. Injuriam facit Bonitati, qui eam non desiderat propter se ipsam.
11. Qui non est bonus, non est dignus amare Bonitatem.
12. Nullum peccatum est consequentia Bonitatis.
13. Omnis finita Bonitas debet humiliari infinite Bonitati.
14. Infinita Bonitas facit magnam humilitatem quando se humiliat finite Bonitati.
15. Si bonificare esset malum in Bonitate, malificare esset bonum in ea.
16. Omnis Bonitas sine bonificare est otiosa.
17. Bonificare, quod est in Æternitate, est infinitus actus.
18. Malificare est ita contra Bonitatem, sicut falsificare contra veritatem.
19. In Deo bonificabilitas & possificabilitas convertuntur.
20. Non est infinita Bonitas, que extra se aliquo indiget.

CAP. XXIII.

DE MAGNITVDINE DEI.

1. **M**MAGNITVDO Dei non posset esse in-
finita, si de ea potestas nihil posset.
2. Nulla Magnitudo est magna sine magnificare
3. In Deo Magnitudo & magnū convertuntur
4. Non potest esse magnus, qui non potest de
Magnitudine.
5. Nulla Magnitudo est magna sine concor-
dantia & æqualitate.
6. Nulla Magnitudo habet tantam concordanti-
tiam cū minoritate quantā cum maiori-
tate.
7. Magnus plus potest de Magnitudine quā
de parvitate.
8. Nulla Magnitudo bonitatis habet concor-
dantiam cum malitia.
9. Quia Deus est Magnitudo, omne ens natu-
raliter appetit esse magnum.
10. Nullus habet quietem extra Magnitudinē.
11. Omne, nimirum habet inclinationem ad
parvitatē.
12. Omnes actus divinarum rationum sunt
magni.
13. Qui est de Magnitudine non potest esse
parvus.
14. Nullum Magnificabile, quod non est de
Magnitudine, potest esse magnum.
15. In creaturis Magnitudo est major per su-

- um actum quam per alienum.
16. Quia DEVS est Magnitudo, melius ei sunt proportionata magna opera quam parva.
 17. Magnitudo Imperii & Regni non tantum valet, quantum Magnitudo amici, & amati.
 18. Omnis parvitas debet esse obediens Magnitudini.
 19. Magnitudo plus valet in bonitate quam in honore.
 20. Nulla Magnitudo est magna sine virtute.

CAP. XXIV.

DE POTESTATE DEI.

1. **Q**uia DEVS est Potestas, omnis Potestas est amabilis.
2. Nulla finita Potestas potest contra infinitam.
3. Nullus potest cogere Potestatem, quæ potest de infinitate & æternitate.
4. Non est perfecta Potestas, quæ de se non potest producere possitum.
5. Æternitas non posset esse infinita sine infinita Potestate.
6. Potestas, quæ non est libera, non est perfecta.
7. Infinitæ & æternæ positivitati convenit infinita & æterna possibilitas.
8. Potestas non potest tantum de alio quantum de se ipsa.
9. Potestas, quæ non potest tantum dare quantum accipere, est infirma.

Plus

10. Plus valet Potestas amandi quàm sentiendi.
 11. Potestas, quæ non potest in omni tempore, non est magna.
 12. Potestas, quæ potest sinè bonitate & virtute non est creatura.
 13. Omnis otiosa Potestas est infirma.
 14. Injuriam facit Potestati, qui habet eam otiosam.
 15. Potestas sinè possificare non est plena.
 16. Potestas est major per concordare quàm per contrariari.
 17. Potestas quæ potest principiari est prima.
 18. Nulla potestas simpliciter potest sinè alia.
 19. Necessaria Potestas est major quàm contingens.
 20. Potestas non potest habere quietem sinè possificare.

CAP. XXV.

DE SAPIENTIA DEI.

1. SAPIENTIA non potest esse infinita sinè intelligere.
 2. Sinè æterna intelligibilitate non potest esse æternam intelligere.
 3. Intellectivitas DEI est major quàm intelligibilitas creaturarum.
 4. DEVS intelligit omnia sinè medio.
 5. In intelligere DEI non est aliqua otiositas.
 6. Quidquid DEVS intelligit intelligit ad se ipsum.

Deus

7. DEVS ita se intelligit cum suo intellectu, sicut se amat cum sua voluntate.
8. DEVS in quantum se intelligit quod potest DEVM, producit DEVM, & in quantum se intelligit DEVM, non producit DEVM.
9. Quia Sanctus Spiritus intelligit quod non possit DEVM, non producit DEVM.
10. Quia Peter & Filius intelligunt quod possint Deum, producunt Deum.
11. Deus non est major quam suum intelligere.
12. Malum, quod Deus intelligit, non est malum in suo intelligere. (us.)
13. Quidquid Deus in se ipso intelligit est Deus.
14. Illud, quod Deus extra se intelligit, non est Deus.
15. Intelligere Dei non plus extenditur quam sua substantia. (gere.)
16. Malum quod Deus intelligit vult intelligi.
17. Si aliqua intelligibilitas in Deo esset creatura, Deus non intelligeret omnia in æternitate.
18. Si Deus ignoraret aliquid, illud esset majus quam Deus.
19. Deus faceret injuriam suo intelligere, si non amaret intelligi ab hominibus.
20. Sicut Deus diligit multum amari ab hominibus, ita diligit multum intelligi ab ipsis.

CAP. XXVI.

DE AMORE DEI.

1. **D**EVUS ita est totum, quod est in divina voluntate, sicut est totum, quod est in divino intellectu.
2. Ut odire in divina voluntate non sit DEVS, non potest esse in ea.
3. Divina voluntas ita vult totum bonum hominem, sicut sapientia illum intelligit.
4. Divina voluntas tantum non amat malum hominem, quantum sapientia illum intelligit.
5. Divina voluntas tantum amat omnes actus divinarum rationum, quantum suum proprium.
6. Amare, quod non est de DEO in DEVM, non est infinitum.
7. Illa voluntas non habet infinitam potestatem, quæ non potest dare totum suum amare.
8. Voluntas, quæ non habet infinitum amabilem, non est plena.
9. Omnes finitæ voluntates debent obedire infinitæ voluntati.
10. DEVS in quantum se diligit DEVM non producit DEVM, sed in quantum diligit amari per DEVM producit DEVM.
11. DEVS de DEO est infinite amabilis.
12. Finita voluntas cum humilitate & patientia

mover

- movet infinitam ad pietatem.
13. Proditionem facit divinæ voluntati, qui eam non amat.
 14. Qui in Deo aliquid odit, non amat Deum.
 15. Qui aliquid amat plusquam Deum, facit de eo suum Deum.
 16. Sinè amare Deus non participat cum ullo homine.
 17. Deus non potest amare illos homines, qui eum non amant.
 18. Plus valet omne amare in scientia quàm in credentia. (mat.)
 19. Nihil de Deo amat, qui eum non totum amat.
 20. Quidquid Deus amat cum toto se ipso amat.

CAP. XXVII.

DE VIRTUTE DEI.

1. **V**IRTUS Dei est cētrum & finis omnis virtutis. (tio.)
2. Virtus sinè actu non potest eise remota á vi-
3. In Deo non est moralis Virtus.
4. Omnis moralis Virtus est contingens.
5. Virtus de qua non potest esse Virtus non est infinita.
6. De Virtute potest homo cum bono amare habere hoc, quod vult.
7. Delectabile est memorare, intelligere, & amare Virtutem. (in multis.)
8. Virtus plus valet in vno die, quàm aurum De

9. De Virtute non potest homo fatigari.
10. Qui odit Virtutem, amat vitium.
11. De nulla Virtute potest sequi vitium.
12. Virtus est tam possibilis, quòd quilibet homo potest eam habere. (ierro)
13. Virtus plus valet in amare Deum quàm in vitium.
14. Omnitempore vivit cum Virtute, qui cum ea moritur.
15. Plus valet Virtus in homine paupere quàm vitium in Rege.
16. Nullus potest sinè Virtute ire ad Deum.
17. Si Deus posuit Virtutem in lapidibus & herbis, quantò magis in suis nominibus.
18. Omne sentire non valet unum virtuosum intelligere.
19. Qui est virtuosus non indiget aliquo.
20. Ille habet plus de Virtute, qui plus dat de Virtute.

CAP. XXVIII.

DE VERITATE DEI.

1. SI DEVS non esset Veritas, non esset infinitus.
2. Veritas, quæ non est de Veritate, est finita in bonitate.
3. Si Veritas non esset objectum voluntatis, non esset amabilis.
4. Qui non amat Veritatem nullam amabilitatem amat.

5. Deus non est intelligibilis sine Veritate.
6. Malè facit, qui cum falsitate putat amare Deum. (ligit.)
7. Qui non intelligit Veritatem, nihil intel-
8. Per intelligere & amare Veritatem, homo est homo.
9. Intellectus magis amat intelligere Veritatem quàm honorem.
10. Nullus homo est pauper, si amat Veritatem.
11. Per Veritatem sunt homines audaces.
12. Hoc tempus, in quo sumus, habet majorem indigentiam Veritatis quàm alterius rei.
13. Qui bene cognoscit Veritatem, eam multùm amat.
14. Nulla Veritas est infirma in suo genere.
15. In omni malo homine est Veritas infirma.
16. Veritas est infirma sine charitate.
17. Veritas cum falsitate non potest esse via Dei.
18. Veritas plus valet in vno homine quàm omnes falsitates in omnibus hominibus.
19. Nulla falsitas potest vincere Veritatem.
20. Omnis homo potest portare Veritatem cum bonitate.

CAP. XXIX.

DE GLORIA DEI.

1. **N**ULLA Glória potest esse infinita sine gloriari.

Nullus

2. Nullus est magis remotus á pœna quàm illè qui est Gloria de Gloria.
3. Gloria æternitatis est æternare.
4. Delectabile est considerare æternam glorificationem.
5. Viæ Gloriæ sunt virtutes.
6. Dare infinitum donum in bonitate, est magna Gloria.
7. Plus valet gloriari, quod est de intelligere quàm quod est de sentire.
8. Major Gloria, quæ est per sentire, est in nostro Domino JESV Christo. (riã.)
9. Qui habet filiũ Deũ, habet magnam Gloriam.
10. Major finis Gloriæ est in Deo.
11. Ille habet magnam Gloriam, qui est potestas, sapientia, & voluntas. (tiis.)
12. Stultus est, qui putat habere Gloriam cũ videt.
13. Divinæ rationes habent quietẽ in gloriando.
14. Non est sapiens mercator, qui pro Gloria hujus mudi vendit Gloriam alterius mudi.
15. Ille non habebit Gloriam, qui non facit propter Gloriam.
16. Nulla Gloria est in se ipsa mala.
17. Malus homo facit malam Gloriam.
18. Gloria & pœna non possunt esse in uno subjecto.
19. Gloria est major in bonitate quàm in honore.
20. Qui perdit Gloriam omnia perdit.

CAP. XXX.

DE IVSTITIA DEI.

1. **J**ustitia in Deo est æqualiter in divinis rationibus.
2. **D**EVUS non esset Justus magnitudini bonitatis, si de sua potestate esset otiosus.
3. **D**EVUS est tam Justus per possidere, sicut per amare.
4. **D**EVUS non est magis Justus per judicare quàm per parcere.
5. Judicium sine intelligere est periculosum.
6. Nullus est justus sine justo amare.
7. Quia **D**EVUS est justus cum veritate, non potest esse justus cum falsitate.
8. In nomine mali judicis multum inhonoratur justitia.
9. Nulla justitia est vera sine bonitate.
10. Filius Dei est justus erga Patrem in quantum non vult esse Pater.
11. Pater est justus erga Filium in quantum illum coæquat secum in Sancto Spiritu.
12. Per æquale amare & intelligere est quælibet Persona Justa erga aliam.
13. Divina voluntas non esset justa, si magis amaret suum actum quàm actum æternitatis.
14. Nemo in eodem tempore potest esse justus & injustus.
15. Non habet timorem, qui se ipsum judicat.

Qui

16. Qui est contra Justitiam est contra omnia.
 17. Plus valet judicare se ipsum quàm alium.
 18. Justitia Dei est major & melior in ipso quàm in alio.
 19. Propter defectum charitatis est Rex Judex.
 20. DEVS cum sua Justitia mensurat omnia opera hominum.

CAP. XXXI.

DE LARGITATE DEI.

1. **Q**uia Deus est Largitas, cum ea est re-
 motus ab avaritia.
 2. Non potest esse infinita Largitas sine infi-
 nito & æterno dono.
 3. Qui habet infinitam & æternam Largitatẽ
 tantum potest dare de vna ratione quan-
 tum de alia.
 4. Non potest dari donum de bonitate sine
 bonificare.
 5. Non est Largus, qui dat ut recipiat.
 6. Non est Larges, qui ab uno aufert & alii dat
 7. Qui dat bonum amare, plus dat quàm si
 daret omne aurum, quod est.
 8. Qui dat Deum non potest plus dare.
 9. Nullus est magis contrarius avaritiæ quàm
 ille, qui se ipsum dat.
 10. Plus valet dare scientiam quàm honorem.
 11. Non vivit qui non dat.
 12. Qui bono dat, non pœnitebit eum.

13. Sine Justitia non potest dari bonum donum.
14. Plus valet dare memorie bonum recollere, quam ori bonum comedere.
15. Multum dat, qui dat manibus bona opera, & pedibus bonas vias.
16. Qui charitatem dat, sibi ipsi dat.
17. Illud donum est magnum, quod est de Libertate.
18. Qui est Largus, non habet carentiam virtutum.
19. Quia Deus est Largitas, ipsa potest esse ita magna in paupere, sicut in divite.
20. Largitas est magis necessaria in homine divite quam in paupere.

CAP. XXXII.

DE FORMA DEI.

1. Quia Deus est infinita potestas, est infinita Forma.
2. Forma, quæ indiget materia, non potest esse infinita in potestate.
3. Convenit quod ille, qui est de Forma & non de alio, sit Forma. (re.)
4. Bonitas non posset esse Forma sine bonifica
5. Pulchritudo est dispositio formæ & materiæ
6. Quia Deus est Forma & non materia, est major potestas in virtute per Formam quam per materiam.

D.

Nul-

7. Nulla Forma habet suū actū extra se ipsam.
8. Illa Forma non est magna, quæ est melior per materiam quàm per se ipsam.
9. Intellectus non potest informare suum intel- ligere sinè distinctione intelligentis & in- tellecti.
10. Concordantia non potest esse Forma sinè distinctione concordantis, & concordanti.
11. Forma non potest esse in fine, sinè princi- pio & medio.
12. DEVS ad suum finem informavit mundum.
13. Nulla forma est naturaliter contra se ipsam.
14. Nulla Forma appetit otiositatem.
15. Quia DEVS est Forma & finis, materia ha- bet quietem in fine Formæ.
16. In fine propriæ Formæ quiescit finis ap- propriatæ Formæ.
17. Omnis forma, quæ nō informat, difformat.
18. Omnis substantia prius est principiata per formam quàm per materiam.
19. Nulla simplex Forma potest sentiri.
20. DEVS informavit mundum, & homo dif- formavit ipsum.

CAP. XXXIII.

DE PRODUCTIONE DEI.

1. **Q**ui de bonitate non producit bonum, non est bonus productor.
2. Bona & magna Productio est consequentia magnæ bonitatis. Nulla

3. Nulla potentia potest habere actum sine producere.
4. Divinae rationes producendo divinas personas dant sibi invicem suas similitudines.
5. Convenit quod infinita Productio sit de infinitate, & aeterna de aeternitate.
6. Productio, quae non attingit finem, non est magna.
7. Ille est parvus, qui de magnitudine producit parvum.
8. Convenit quod illud sit magnum, quod producit magnum.
9. Convenit quod omnis Productio, quae non attingit suum finem, sit parva.
10. Sine augmentatione non est Productio in creaturis.
11. Omnis forma producta de potentia in actum est nova.
12. Amare in Deo, in quantum est productum, est Persona, & in quantum non est productum est essentia, amor & natura.
13. Pater in quantum se intelligit Patrem producit Filium, & Filius in quantum se intelligit Filium non producit Personam.
14. Si Filius intelligens se Filium produceret Filium, esset Filius Filii & non Patris.
15. Si Pater intelligendo se Patrem produceret Sanctum Spiritum, esset Pater S. Spiritus.
16. Si Filius intelligendo Patrem produceret

LIB. PROVERBIORUM.

52

- Sanctum Spiritum, esset Pater S. Spiritus.
17. Quia Pater & Filius se contemplantur per amorem & non per Paternitatem, nec Filiationem, producant Sanctum Spiritum, qui non est Pater nec Filius.
18. In quantum Sanctus Spiritus se intelligit de Patre, & Filio, se non potest intelligere Patrem, nec Filium.
19. Divina Productio incipit à Patre in Filium, & finit in Sancto Spiritu.
20. Multò melius convenit productio in potestate, & de potestate infinita, & æterna, quàm in & de potestate nova, & finita.

CAP. XXXIV.

DE PULCHRITUDINE DEI.

1. SI in æternitate esset turpe æternare, otiositas in ea esset pulchra.
2. Pulchritudo bonitatis est per bonificare, & amoris per amare.
3. Nulla otiositas est pulchra.
4. In nullo flore est color tam pulchra res, sicut in amore amare, & in sapientia intelligere.
5. Legalitas est valde pulchra inter amicum, & amatum.
6. In odio populi est Dominus turpis.
7. Ille est pulcher, qui habet pulchras cogitationes.

Nulla

8. Nulla Pulchritudo est major quàm illa, quæ est de Sanctitate.
9. Nulla virtus est turpis, & nullum vitium est pulchrum.
10. Albi dentes non sunt tam pulchri in ore, sicut dicere veritatem.
11. Nullus habet tam pulchrum filium sicut DEVS Pater, & nullus habet tam pulchram Matrem sicut DEVS Filius.
12. Bona anima est pulchrior sole.
13. Nulla corona est pulchra in malo Rege.
14. Nulla vestis est turpis in bono homine.
15. Omnis Pulchritudo est melior intrinsecus quàm extrinsecus.
16. Nullum turpe ad nominandũ est pulchrum.
17. Odire, & pulchritudo sunt contraria.
18. Hilaritas facit pulchrã faciem.
19. Pulchra camera est turpis propter indigentiam.
20. Nulla res est tam turpis sicut peccatum.

CAP. XXXV.

DE IESV CHRISTO.

1. Nilum nomen habet tam magnum subiectum, sicut nomen IESV Christi.
2. Plus valet operatio DEI in nostro Domino IESV Christo, quàm in omnibus creaturis.
3. Homo non posset esse DEVS, si non esset finis omnium creaturarum,

54 LIB. PROVERBIORUM.

4. Nullum nomen habet maiorem virtutem, quàm nomen IESV Christi.
5. DEVS voluit esse homo, ut participaret cū omnibus creaturis.
6. Nulla creatura tantum valet in se ipsa, quàm in IESV Christo.
7. Contra nostrum Dominum IESVM Christum non decet esse aliquem honorem, vel amorem.
8. Ille habet magnam Potestatem, qui IESVM Christum facit esse in multis locis.
9. IESVS Christus est tam pulcher, quòd potest esse in turpi loco, & non turpari.
10. IESVS est tam humilis, quòd vadit visitare infirmos in suis ædibus.
11. DEVS non potuit creare maiorem bonitatem, quàm bonitas IESV Christi.
12. Nemo potest ire ad DEVM, nisi per IESVM Christum.
13. Ille habet maiorem iniquitatem, qui inhonorat IESVM Christum.
14. Multum est obligatus, qui per IESVM Christum est honoratus.
15. Qui nō amat IESVM Christū, quare ridet?
16. Qui odit IESVM Christū, quare nō plorat?
17. Qui per IESVM Christum jurat, quare perjurat?
18. Qui de IESV Christo dicit malum, de quo dicit bonum?

Qui

19. Qui non amat IESVM Christũ , quid amat?
 20. Qui se dat IESV Christo , á quo incarceration?
 tur?

CAP. XXXVI.
 DE CREATORE.

1. SI Mundus non esset creatus , & esset æternus , in ejus æternitate inhonoraretur DEVS.
2. Si Mundus esset creatus ad suum finem , esset creatus ad minorem finem.
3. Si DEVS posset producere extraneam æternitatem , posset causare infinitam possificationem.
4. Nulla potestas potest esse major in durare , quàm in possificare.
5. Mundus est creatus de nihilo , ut potestas DEI possit de hoc , quod non est.
6. Mundus principaliter est creatus , ut DEVS recolatur , intelligatur , & ametur.
7. Magnam injuriam facit DEO , qui deviat Mundum á fine , quare creatus est.
8. Totus Mundus est creatus , & proportionatus ad IESVM Christum.
9. Ideo Mundus non fuit ante creatus , quia Divina Voluntas noluit eum ante creare.
10. Ideo Mundus non fuit creatus major , quia Divina Sapiencia sciivit determinatam creabilitatem.

11. Ideo non fuerunt creati multi mundi, quia unus sufficit uni homini, & ille homo sufficit quod sit DEVS,
12. In creatione creatura est de nihilo, & Creator est de se ipso,
13. DEVS creavit omnes corporales substantias ad homines, & hos ad se ipsum.
14. Soli DEO est proprium creare.
15. Qualibet Divina Persona, in quantum est DEVS, est Creator.
16. Si DEVS creasset Mundum per naturam, Mundus haberet divinam naturam.
17. Qualibet divinarum rationum posuit suam similitudinem in creatione Mundi.
18. Qui est in peccato, non habet jus in aliqua creatura.
19. Nullus potest facere injuriam creaturae, si cum ea servit DEO.
20. Quia DEVS creavit Mundum cum bonitate, magnitudine, potestate, sapientia, & voluntate, creavit eum ad magnum finem.

CAP. XXXVII.

DE RECREATORE.

1. DEVS est Creator, & Recreator, ut dupliciter sit Dominus.
2. Si originale peccatum non esset, homo non esset mortalis.

Quia

3. Quia primi parentes peccaverunt, eorum posteritatem vivimus cum tormento.
4. Quia homo nascitur in peccato, indiget pluribus rebus quam bestia.
5. Si homo non nasceretur in peccato, non haberet cum quo esset malus.
6. Quia homo nascitur in peccato, habet libertatem faciendi malum.
7. Per originale peccatum anima, quae est creata ad intelligendum, ignorat.
8. Quia DEVS est vita, creavit homines ad vivendum, & non ad moriendum.
9. Nulla mors est de vita.
10. Generalis mors non potuit principiari in speciali homine.
11. Sinè generali morte non posset puniri generalis homo.
12. Per finem est IESVS Christus generalis homo, qui recreavit Mundum.
13. Primus homo peccavit cum delectatione, & IESVS Christus recreavit Mundum cum passione.
14. DEVS perdidit Mundum per unum hominem, & unus homo reddidit mundum DEO.
15. DEVS creavit Mundum ad hominem, & recreavit Mundum cum homine.
16. DEVS assumpsit naturam hominis, ut repararet hominem.
17. Nisi unus particularis homo esset DEVS, non

- non posset tantum reparare, quantum generalis homo potuit destruere.
18. Facile fuit creare, & difficile fuit recreare.
19. Nihil est difficilius, quam de malo extrahere bonum.
20. Quoniam DEVS cum passione fuit Recreator, quare vllus homo est peccator?

CAP. XXXVIII.

DE RESUSCITATORE.

1. **Q**uia homo peccat contra aeternitatem, convenit, quod resuscitetur, & iudicetur in eternitate.
2. Si homo, qui facit bonum, non resuscitaretur, non iudicaretur totum, sed pars.
3. Iustitia DEI in hac vita non satisfacit omnibus hominibus.
4. Homo facit bonum, vel malum, & homo requirit iudicium.
5. DEVS potest plus iudicare in homine, quam in parte hominis.
6. Si homo non resuscitaretur, eius corpus non haberet suum finem in DEO.
7. DEVS sine resuscitare non posset satisfacere moralibus virtutibus.
8. Sine resurrectione nulla corporalis substantia haberet suum finem in DEO.
9. Cum resurrectione quaelibet divina ratio est

- est quies suæ similitudinis.
10. Resurrectio est speculum magnæ potestatis
DEI.
11. Sinè resurrectione esset perdita spes.
12. Propter resurrectionem corporales substantiæ
habet bonum appetitum.
13. Sinè resurrectione IESVS Christus non par-
ticiparet cum hominibus.
14. Propter resurrectionem lætantur pauperes
homines.
15. Cum resurrectione evitāt homines peccatū.
16. Qui peccant, retardant resurrectionem bo-
norum hominum.
17. Per resurrectionem terminabuntur gene-
ratio, & corruptio.
18. Cum resurrectione consumatur numerus
hominum.
19. Sinè resurrectione hæc vita esset magis ama-
bilis ab homine, quàm alia.
20. Sinè resurrectione homo non haberet sal-
vationem.

CAP. XXXIX.

DE SALVATORE.

1. **D**EVUS salvat hominem, vt attingat finem
hominis.
2. Si non esset salvatio, finis hominis esset in
hoc Mundo.

Si

3. Si DEVS non esset Salvator, homo attingeret suum finem per sua merita.
4. Quia DEVS est finis hominum, salvat eos in se ipso.
5. In Divinis Rationibus salvantur principia bonorum hominum.
6. In bonitate DEI salvatur bonitas hominis.
7. Salvatio hominis est æviterna quies.
8. Qui nō est salvatus, convenit quòd sit damnatus.
9. Salvatio valet plus quàm omnia.
10. Salvatio est tam desiderabilis, quòd peccatores putant ipsam habere.
11. Privatio salvationis est vacuitas omnis finis.
12. Salvatio est finis creationis.
13. Qui perdit salvationē, omnia mala acquirit.
14. Tota hæc vita non valet salvationem vnus hominis.
15. Salvatio non potest emi, & potest vendi.
16. Ille vendit salvationem, qui facit peccatum.
17. Salvatio est major, quàm meritum.
18. Salvatio est æviterna congregatio bonorum hominum.
19. Quia salvatio est centrum perfectionis, est delectabilis ad considerandum.
20. Qui desiderat salvationem, desiderat omnia bona.

CAP. XXXX.

DE PARTICIPATORE.

1. **D**EVUS per creationem participat cum omnibus creaturis in agendo.
2. **D**EVUS per Incarnationem participat cum omnibus creaturis in existendo.
3. In humanitate, quam **D**EVUS assumpsit, est ipse de omnibus creaturis.
4. Divina, & creata bonitas participant in similitudine.
5. Divina, & creata voluntas participant in amando.
6. **D**EVUS, & creatura participant per finem.
7. Siné Incarnatione **D**EVUS non participaret cum creatura in existendo, sed in operando.
8. Major participatio est per existere, & agere quàm per vnum tantum.
9. Incarnatio est finis omnis create participationis.
10. **D**EVUS in Incarnatione plus participat cum vno homine Christo, quàm cum omnibus creaturis.
11. **D**EVUS plus amat maiorem participationem boni quàm minorem.
12. **D**EVUS plus amat participationem vnius potestatis, & alterius in magnitudine quàm in parvitate.
13. **D**EVUS ordinavit Sacramentum Altaris, ut

in

in hac vita participet cū multis hominibus.

14. Omnes illi participant cum DEO, qui vtuntur potestate ipsius.
15. DEVS dat suam potestatem potestati hominis, vt sit magna participatio potestatis, & potestatis.
16. Cum contritione, confessione, & satisfactione participat DEVS cum peccatore.
17. Per fidem, spem, & charitatem participat DEVS cum hominibus.
18. Major participatio, quæ potest esse, est DEI, & DEI in vnitae essentia, & natura.
19. Per productionem generationis, & spirationis quælibet diuina ratio participat cum alia.
20. Omnes actus diuinarum rationum inuicem participant.

C A P. XXXXI.

DE ÆDIFICATORE.

1. DEVS Pater ædificat suum Filium in infinitate, & æternitate.
2. DEVS Pater, & DEVS Filius ædificant in se ipsis DEVM Sanctum Spiritum.
3. Illa ædificatio est maior, & nobilior, quæ est de DEO in DEVM.
4. Diuina Personæ ædificant actus diuinarum rationum.

Dei.

5. Deificans ædificat Deificabile per existere.
6. Deificare est ædificatum per finem in se ipso.
7. DEVS ædificavit hominem in se ipso per Deificare.
8. DEVS ædificavit finem corporalium substantiarum in natura corporis, quod assumpsit per Incarnationem.
9. DEVS ædificavit quasdam similitudines in aliis.
10. Illa similitudo, que est multum similis DEO habet magnum ædificium.
11. In parva bonitate non potest esse magnum ædificium.
12. Ædificium, quod est de essentia ædificantis, & ædificabilis, est incorruptibile.
13. Multum scit de ædificare, qui in DEO ædificat bonum amare.
14. Viæ DEI sunt ædificatæ in Iesu Christo.
15. Morales virtutes sunt palatia, in quibus est DEVS.
16. Peccatores ædificant Misericordiam DEI in spe, patientia, & humilitate.
17. Omne bonum meritum est ædificatum in virtute.
18. Ædificium, quod non est per DEVM est ædificatum super arenam.
19. Omnia terrena ædificia non valent vnum bonum spirituale ædificium.
20. Grave est ædificare infernum per suum existere.

CAP. XXXII.

DE SUSTENTATORE.

1. Quia DEVS est substantia, qui liquid est sustentatur in illa.
2. Quia DEVS Pater de sua substantia producit DEVM Filium, DEVS Filius in se ipso sustentatur.
3. Quia DEVS Filius in se ipso sustentatur, est substantia.
4. Amare Patris, & Filii est substantia in Sancto Spiritu.
5. Sanctus Spiritus sustentatur per amare.
6. In bonitate DEI sustentantur omnes bonitates.
7. In fine DEI sustentantur omnes fines.
8. In virtute intrinseca sustentatur virtus extrinseca.
9. Scientia sustentatur in memoria.
10. Novæ species sustentantur in antiquis.
11. Merita hominũ sustentantur in Justitia Dei.
12. Honor Regis sustentatur per Justitiam.
13. Dispositio, & proportio creaturarum sustentantur in fine Jesu Christi.
14. Numerus hominum, qui sunt mortui, sustentatur in sapientia DEI.
15. In amante, & amabili sustentatur amare.
16. Nulla superbia habet substantiam, in qua sustentetur.

17. In operibus malorum hominum sustentatur peccatum.
18. Nimius honor non habet colūnas de lapide.
19. Columnæ legalitatis sunt de marmore.
20. Vnus actus virtutis sustentatur in alio.

CAP. XXXXIII.

DE EXAUDITORE.

1. **P**ER hominem DEVM exaudit DEVS peccatores.
2. Quia DEVS cum homine participat per existere, exaudit homines per agere.
3. DEVS exaudit nullū hominē cum superbia.
4. DEVS magis exaudit propter bonum generale quàm propter speciale.
5. Quia DEVS est virtus, non exaudit homines finē virtutibus.
6. Quare DEVS exaudiet illum, qui eum non amat?
7. Nullus exauditur, si non rogat propter DEVM.
8. Quomodo DEVS exaudiet de bonitate ad malitiam?
9. De quo DEVS exaudiet illum, qui eum vult decipere?
10. Fatuus est, qui cū peccato putat exaudiri.
11. DEVS exaudit cum largitate in dando, & cum misericordia in parcendo.

E

Deus

12. DEVS exaudit bonos homines cum Justitia;
13. DEVS exaudit vnum bonum per aliud.
14. In pietate consistit exauditio peccatoris.
15. DEVS non se excusat hominibus Justis.
16. Nemo, qui DEVM bene rogat, fatigatur.
17. Ille, qui est largus misericordiâ & justitiâ,
non potest se excusare de donatione, & remissione.
18. DEVS tantum habet excusationem contra peccatum.
19. DEVS non exaudit, nisi de hoc, quod est propter suum finem.
20. DEVS non exaudit contra suam honorem.

CAP. XXXIV.

DE ORDINATORE.

1. **I**N DEO non potest esse ordo sine pluralitate.
2. In vno, in quo non est pluralitas, non potest esse ordo.
3. In DEO est ordo sine ante, & retro.
4. Quia Filius, & Sanctus Spiritus sunt de infinitate, & æternitate, non sunt post Patrem.
5. Actus divinarum rationum sunt in ordine per generare, & spirare.
6. DEVS cum ordine est remotus ab inordinatione.
7. Bonitas non potest esse in ordine sine bonificante

ficante, bonificato, & bonificare.

8. Finis mundi est ordinatus in ordine JESU Christi.
9. Finis DEI est ante finem mundi.
10. Nullus ordo est de vitiis.
11. Ordo extrinsecus non potest esse sine ordine intrinseco.
12. Ordo plus valet in amare quam in loqui.
13. Ordo est pulchrior per sanctitatem, quam per habitum.
14. Nulla virtus est sine ordine.
15. Ordo plus valet in oratione quam in Ecclesia.
16. Nullus moralis ordo est malus.
17. In humilibus hominibus est ordo mensæ.
18. Nimius honor non est in ordine.
19. Omnis communis Persona requirit plus ordinis quam alia.
20. In ordine antecedentis existit ordo consequentis.

C A P. XLV.

DE VISITATORE.

1. DEVS cum bonitate visitat bonos, & cum patientia malos.
2. Ita debet sequi humilitas de patientia, sicut bonum de bonitate.
3. Qui non est humilis per patientiam humiliabitur per justitiam.

E a

Plus

4. Plus valet esse humilem voluntarie, quam
coactè.
5. DEVS visitat hominem cum donare, ut ho-
mo ei det.
6. Ille est pauper, qui á Deo accipit, & nõ dat.
7. DEVS visitat cum amore, ut ametur.
8. Omnis homo odit DEVM, qui eum non amat.
9. DEVS visitat homines cum tribulationibus,
ut habeant fortem animum.
10. Nullus homo probatur sine adversitatibus.
11. DEVS visitat homines cum infirmitatibus,
ut eum benedicant quando sunt sani.
12. Ille benedicat DEVM in sua sanitate, qui
eum benedixit in sua infirmitate.
13. DEVS visitat homines cum iustitia, ut ip-
sum ament.
14. Qui amat iustitiam non habet timorem á
peccato.
15. DEVS visitat cum spe, ut sua misericordia
recolatur.
16. Inter spem, & misericordiam nulla est con-
trarietas.
17. DEVS visitat peccatores cum pietate, ut
plorent sua peccata.
18. Qui in hoc mundo plorat sua peccata, in a-
lio ridet.
19. DEVS visitat homines cum conscientia, ut
vigilent.
20. Qui cum conscientia dormit, cum conscien-
tia moritur.

CAP. XLVI.

DE CONSOLATORE.

1. **D**EVUS facit homines recolere suam Incarnationem, ut consolentur.
2. Nullus potest tantum perdere, quantum ei est datum per Incarnationem.
3. **D**EVUS facit homines recoletere suam passionem, ut sint consolati.
4. Nemo recolens passionem Dei potest desperare.
5. **D**EVUS consolatur cum amore, ut timeatur.
6. Qui timet **D**EVUM totum ipsum amat.
7. **D**EVUS consolatur cum sua infinitate, ne res finitæ nimis amentur.
8. Ille nescit consolari, qui magis amat bonum finitum quàm infinitum.
9. **D**EVUS consolatur cum æternitate, ut homo non timeat à laboribus hujus vitæ.
10. Non habet timorẽ, qui magnũ bonũ sperat.
11. **D**EVUS consolatur cum dare, & parcere.
12. Qui transmittit ad **D**EVUM spem, sperat donum, & veniam.
13. **D**EVUS consolatur homines cum virtutibus, ut cum eis sint liberi.
14. Qui consolatus est cum virtute, cito ridet.
15. **D**EVUS consolatur homines, quando eis dat intelligere se ipsum.
16. Qui **D**EVUM intelligit, quo indiget?

17. DEVS consolatur homines cum veritate;
 18. Qui veritatem amat, quid potest perdere?
 19. DEVS consolatur cum sancta vita, nam, qui sanctè vivit, non moritur.
 20. In patientia DEI consolantur patientes homines; verumtamen, quis potest consolari videndo quòd DEVS tantum sit inhonoratus in Mundo?

CAP. XLVII.

DE CONSILIATORE.

1. DEVS consulit hominibus quòd faciãnt bonum, vt habeat rationem faciendi illis bonum.
 2. Qui non credit consilium DEI, credit consilium diaboli.
 3. DEVS consulit hominibus ne faciant malũ, quia eos non vult cogere.
 4. Qui est consultus cum libertate, cum libertate debet se sinere cogi.
 5. DEVS consulit amare, vt ametur.
 6. Omne consilium, quod est contra DEVM, est malum.
 7. Plus valet consiliũ hominis sapientis, quã divitis.
 8. Qui est humilis; & nobilis, dat bonum consilium.
 9. Consiliũ avari hominis est multũ dubitabile.

10. Nō petas consiliū de sapore á gustu infirmo.
11. Non petas consilium de colore ab homine cæco.
12. Prius pete consilium antequam indigeas.
13. Consilium sine deliberatione est dubium.
14. Respice manus hominis, qui tibi dat consilium.
15. Nullum consilium est tam periculosum, sicut consilium factum cum se ipso.
16. Nemo habet libertatē in consulendo sibi ipso.
17. Non prius consulas cū alio quàm cū te ipso.
18. Multum dat, qui dat bonum consilium.
19. Ille est proditor, qui dat falsum consilium.
20. Nullum consilium est bonum sine charitate, & spe.

C A P. XLVIII.

DE CONFORTATORE.

1. **D**EVUS cum sua magna confortatione fortificat confortationem hominum.
2. DEVS cum sua bonitate fortificat, & confortat bonitatem hominum.
3. DEVS cum suo amore confortat amare bonorum hominum.
4. Confortatio per timorem non valet tantum quantum per amorem.
5. Qui vult confortare suum amare, ponat illud in spe.
6. Homo cum vna virtute confortat aliam.

Non

7. Non oportet confortare patientem hominem.
8. Qui plus amat, scit plus de confortatione.
9. Non oportet confortare eum, qui plus habet quam perdit.
10. Confortatio infirmæ animæ consistit in cō-
tritione, confessione & satisfactione.
11. Fallus homo non recipit confortationem.
12. Confortatio hominis peccatoris magis con-
sistit in suspiriis, & fletibus, quam in jeju-
niis, & asperis vestibus.
13. Qui bene confortatur, bene fortificatur.
14. In perdere DEVM non est confortatio.
15. Desolatio convenit illi qui facit injuriam,
& consolatio illi, qui eam recipit.
16. In Inferno nulla est confortatio.
17. Si es desolatus propter timorem, consule
cum amore.
18. Qui est legalis, de quo desolatur?
19. Quilibet labor, quem homo sustinet prop-
ter DEVM, confortat.
20. Cum potestate DEI te conforta, & non eris
devictus.

CAP. XLIX.

DE DEFENSORE.

1. SI DEVS non defenderet homines à Dæ-
monibus, omnis homo peccaret.
2. Christus cū sua morte nos defendit à morte
Divi-

3. Divinæ rationes defendunt nostros a suis cū suis actibus.
4. Quælibet similitudo appetit defendere suā similitudinem.
5. Homo cum majori bonitate defendit minorem a malo.
6. Stultus est, qui putat defendere se a vitiis sine virtute.
7. Ab omni vitio defende te cū suo contrario.
8. Qui se defendit cum legalitate non habet timorem.
9. Homo meliùs se defendit cū veritate, quàm cum sacramento.
10. Si te non potes defendere cum vna virtute, defende te cum multis.
11. Si te non potes defendere cum parva virtute defende te cum magna.
12. Defensio virtutis est fortior quàm defensio gladii.
13. Nemo potest se defendere ab homine patiente.
14. Ab homine, qui tibi minatur defende te cum tacere.
15. Nemo se defendit cum falsa excusatione.
16. Nemo se bene defendit quando est iratus.
17. In omni defensione est discretio necessaria.
18. Qui se defendit cum humilitate, vincit cum pietate.
19. Homo defendit suum finem cum fine DEI.

Ho-

10. Homo meliùs se defendit á tentatione cum oratione quám cum jejunio.

CAP. L.

DE SANATORE.

1. **D**EVUS non sanat homines á peccato sine amare.
2. Primus Medicus, qui sanat animam infirmam, est DEVS.
3. Secundus Medicus, qui sanat animam infirmam, est conscientia.
4. Tertius Medicus, qui sanat animam infirmam, est contritio.
5. Quartus Medicus, qui sanat infirmam animam, est confessio.
6. Quintus Medicus, qui sanat infirmam animam, est satisfactio.
7. Sextus Medicus, qui conservat sanitatem in anima, est oratio.
8. Qui sanat actus, sanat potentias.
9. Cum bono amare sanatur infirma voluntas.
10. Stulta est anima, quæ est infirma per corpus.
11. Nullus homo infirmus bene sanat alium.
12. Plus valet sanare cù amore quàm cù timore.
13. Stultus est, qui non sapius considerat suam infirmitatem quám aliam.
14. Parva infirmitas non indiget magno Medico, nec multis verbis.

15. Qui se ipsum vult sanare à peccato, amet DEVM plus quàm aliud.
16. DEVS se non sinit amari parvo amore.
17. Nulla conscientia habet quietem in infirmitate.
18. Difficile est sanare antiquam infirmitatem.
19. Qui se ipsum non scit sanare, malè scit aliù sanare.
20. Ille ignorat bonitatem sanitatis, qui non fuit infirmus.

CAP. LI.

DE CASTIGATORE.

1. DEVS castigat suum amicum cum amore, & suum inimicum cum timore.
2. DEVS castigat vnum hominem cum alio per exemplum.
3. DEVS facit homines memorare infernales pœnas, vt eos castiget.
4. Sinè virtute non potes castigarè alium.
5. Si non potes castigare cum dare, castiga cū auferre.
6. Homo obstinatus non est castigabilis.
7. Potius castiga cum curialitate, quàm cum inurbanitate.
8. Non reprehendas alium sinè ratione.
9. Quando es iratus, ne castiges alium.
10. Plus valet castigari per amicum, quàm per inimicum.

Mag-

11. Magno delicto, magna castigatio, & parvo, parva.
12. Castigatio plus valet in jejuno, quàm in pranso.
13. Omnis homo, qui castigat, est amabilis.
14. Qui castigat cum bonitate, non pœnitet.
15. Non castiges vllum sinè deliberatione.
16. Plus valet castigatio vnius hominis, quàm alterius.
17. Castiga tuum amare cum timore.
18. Castiga tuum intelligere cum humilitate.
19. Castiga tuum os cum jejuniis.
20. Castiga tuam linguam cum silentio.

CAP. LII.

DE NUTRITORE.

1. **D**EVUS nutrit finem hominum ad suū finē.
2. Nutrias tuū recolere cum recolibilitate DEI.
3. Nutrias tuum intelligere cum intelligibilitate DEI.
4. Nutrias tuum amare cum amabilitate DEI.
5. Cum intrinsecis virtutibus nutrias extrinsecas virtutes.
6. Nutritio plus valet per amorem quàm per timorem.
7. Nutrimentum, quod est in principio, est durabile.

8. Intellectus, qui est nutritus cum humilitate, citó intelligit, & fatetur veritatem.
9. Ille est dives, qui est bene nutritus.
10. Plus valet congregare nutrimenta, quàm denarios.
11. Nutrias tuum amicum cum amore, & inimicum cum timore,
12. Plus valet nutrire amare cum virtute quàm corpus cum comedere.
13. Nutrias tuum os cum veritate, & cum pulchris verbis.
14. Non nutrias tuum inimicum in tua domo.
15. Qui se ipsum non nutrit, alium disnutrit.
16. Nutrias verecundiam in tuis oculis.
17. Nutrias tuum cor cum spe.
18. Nutrias te cum patientia, vt habeas pacem.
19. Nutrias te cum abſtinentia, vt habeas deliberationem.
20. Malæ nutritiones ſunt viæ omnium malorū.

CAP. LIII.

DE DIRECTORE.

1. **D**EVUS direxit mundum ad bonum finem, & homo deviauit eum cum peccato.
2. **D**EVUS direxit mūdum cū ſua Incarnatione, & homo indirexit eum contemnendo **DEI** adventum.
3. **D**EVUS direxit mundum ad ſuum honorem, &

- & homo indirexit illum contemnendo DEI honorem.
4. DEVS direxit intellectum ad veritatem, & homo deviavit eum cum falsitate.
 5. DEVS dirigit bonum recollere, & homo deviat illud cum oblivisci.
 6. DEVS dirigit hominem ad veniam cum spe, & homo ab ea deviat cum desperatione.
 7. Si bene vis dirigere tuam voluntatem, magis ama DEVM, quam omnia.
 8. Si vis dirigere tuum intellectum, in principio suppose verum, vel falsum.
 9. Cum bono recollere poteris dirigere tuum amare, & intelligere.
 10. Qui se dirigit cum bona cogitatione, deviat a defectu.
 11. Homo se melius dirigit cum virtutibus quam cum denariis.
 12. Dirige tuum amare cum timore.
 13. Non est directus, qui discredet veritatem.
 14. Dirige tuas manus ab bona opera, & tuos pedes ad bonas vias.
 15. Qui se dirigit ad legalitatem, se dirigit ad pacem.
 16. Dirige vnam virtutem cum alia.
 17. Non poteris dirigere illum, qui te non credit, nec te amat.
 18. Dirige te ad bene vivendum, & ad bene moriendum.

Dirige

19. Dirige te ad accipiendum iudicium.
 20. Dirige tuum sentire, vt possis intelligere.

C A P. LIV.

DE IMPERATORE.

1. DEVS fecit p̄cepta hominibus, vt homines eum timeant.
2. Quia DEVS p̄cipit facere bonum, non excusatur, qui facit malum.
3. DEVS p̄cipit tibi, vt cum obedientia eū honores.
4. DEVS facit p̄ceptum, quia est Dominus, & quia vult honorem.
5. DEVS fecit p̄ceptum toti tuæ potestati, vt cum ea tota honores eum. (pori.)
6. DEVS p̄cipit tibi, & tu p̄cipe tuo cor.
7. Nōn est obediens, qui non timet nec amat.
8. Qui non obedit p̄cepto DEI, habet Diabolum Imperatorem suum.
9. Obedientia plus valet per amorem, quā per timorem.
10. Qui obedit propter amorem, obedit cum libertate.
11. Qui obedit veritati, est honoratus.
12. DEVS tibi p̄cipit propter tuum bonum, & propter suum honorem.
13. DEO conuenit Dominium, & tibi seruitus.
14. DEVS tibi p̄cipit amare virtutes, quæ sunt suæ viæ. Deus

15. DEVS præcipit tibi ire ad suum finem, vt in eo habeas quietem.
16. DEVS tibi præcipit magis amare majus bonum quàm minus.
17. DEVS tibi præcipit dare, quia ipse tibi dat.
18. DEVS tibi præcipit parcere, vt ipse tibi parcat.
19. DEVS tibi præcipit pœnitere, ne iudicet te.
20. DEVS tibi præcipit ne ames malum, vt non ames quod ipse non amat.

CAP. LV.

DE ELECTORE.

1. DEVS cum libertate, & amore eligit bonos, & relinquit malos.
2. Si DEVS non eligeret cum libertate, non eligeret per amorem. (Electione.)
3. Sinè libertate non potest esse gratia in electione.
4. In DEO liberras est æquè prima in electione, sicut bonitas.
5. Qui eligit cum bonitate, eligit cū iustitia.
6. Non est iustitia in electione mali.
7. Qui eligit honorem sibi eligit laborem.
8. Non eligit sapienter, qui relinquit bonum, & accipit malum.
9. Parum scit de electione, qui prius eligit parvum bonum, quàm magnum.
10. Periculosa res est electio cõmunis Personæ.
11. Mundus habet magnā indigentiam de bona electione.

Prius

12. Prius elige bonū mane quàm bonū vesper.
13. Qui eligit sinè deliberatione, eligit cum confusione.
14. Plus valet eligere bonum amare, quàm bonum sentire.
15. Parum icit de electione, qui capit hunc mūdum, & relinquit alium.
16. In electione antepone tuum intelligere tuo amare.
17. In electione non bene stat credulitas.
18. Peiores inimici electionis sunt ignorantia, & avaritia.
19. Qui se ipsum eligit ad DEVM, eligit se ad se ipsum.
20. Potiùs elige dare quàm accipere.

CAP. LVI.

DE FACTORE.

1. **Q**uia DEVS facit bonum de bono, non facit bonum de malo.
2. Quia DEVS est magnum bonum, non facit de magno bono parvum.
3. DEVS non facit sinè amore, & non facit per timorem.
4. DEVS facit de bonitate bonificare, & de intellectu intelligere.
5. Si DEVS faceret propter denarios, haberet indigentiam.

E

Non

6. Non habet magnam potestatem, qui non facit potestatem de potestate.
7. Plus potes facere cum magna potestate, quàm cum parva.
8. Plus potes facere cum libera potestate, quàm cum coacta.
9. Plus potes facere sanus quàm infirmus.
10. Qui non facit bonum, facit malum.
11. Qui facit malum, destruit bonum.
12. Cũ bene facere elongãt se homines à malo.
13. Plus potes facere cũ dare quàm cũ accipere.
14. Plus potes facere manè quàm vespere.
15. Solus non potes facere tantũ quantũ cũ alio.
16. Plus potes facere cũ anima quã cũ corpore.
17. Quando non potes facere bonum cum manibus, fac illud cum voluntate.
18. Si vnum bonum non potes facere, fac aliud.
19. Si bonum, quod desideras, non potes facere cum una virtute, fac illud cum alia.
20. Omne bonum, quod facis, fac propter nostrum Dominum DEVM.

CAP. LVII.

DE VALORE.

1. **Q**uia DEVS est Valor, vult honorẽ.
2. Qui in DEO non valet, nihil valet.
3. Bonus homo plus valet per animam, quàm per corpus.

Malus

4. Malus homo minus valet per animam quam per corpus.
5. Qui non valet cum Valore contra dedecus, nihil valet.
6. Homo plus valet per virtutes quam per honorem.
7. Si vis valere, habe bonam voluntatem.
8. Non aures non valorem loco Valoris.
9. Valor plus valet per humilitatem quam Rex per Coronam.
10. Nulla res valet plus quam Valor.
11. Rex nihil valet in odio populi.
12. Justum amare valet plus quam sol, & luna.
13. Nulla res tam parum valet quam malus homo.
14. Clavus valet plus quam martellus, & homo quam aurum.
15. Ille habet plus de Valore, qui amat plus Valorem.
16. De nulla re est tanta indigentia quanta de Valore.
17. Tantum Valorem habebis, quantum vis habere.
18. Valor esset magnus, si haberet in quo esset.
19. Talis putat ire ad Valorem, qui it ad dedecus.
20. Si non vales quando poteris, non valebis quando voles.

CAP. LVIII.

DE DOMINIO.

1. **D**EVUS est Dominus omnium quæ sunt, quia ea creavit.
2. **D**EVUS est Dominus hujus, quod non est, quia illud potest creare.
3. **D**EVUS est Dominus, quia sibi pertinet Dominium.
4. Quia **D**EVUS est Dominus, Dominus debet esse cum bonitate, & virtute.
5. Nulli competit Dominiũ sinè bonitate, & virtute.
6. Propter Dominium pertinent ad servitutem bonitas & virtus.
7. Solus **D**EVUS est Dominus sinè conditione.
8. Plus valet magna bonitas in subdito quàm parva in Domino.
9. Fatuus est Dominus, qui diminuit suam potestatem.
10. Terrenus Dominus est imago cœlestis Dñi.
11. Qui habet bonum Dominum, habet pacem.
12. Honor Domini est honor subditi.
13. Nullus homo est tam malus, sicut malus Dominus.
14. Qui habet malum Dominum, habet indigentiam omnis boni.
15. Domino convenit amor, & subdito timor.

Non

16. Non est rectus Dominus, qui nascitur in servitute.
17. Propinquior es DEO per bonū Dominum, quàm per bonum filium.
18. Plus ama tuum Dominum quàm tuū fratrem.
19. Bonus Rex non tantum amat suum filium, quantum suum populum.
20. Sinè justitia, & pietate non convenit esse Dominium.

CAP. LIX.

DE VICTORE.

1. DEVS est Victor cum ratione.
2. DEVS tantum vincit cum bonitate quàm cum potestate.
3. DEVS non vincit libertatem sinè justitia.
4. DEVS non potest vincere bonitatem, & amorem.
5. DEVS non vincit suam similitudinem.
6. Vince te ipsum, & non vinceris.
7. Nulla virtus vincitur.
8. Tu potes vinci cum vitio.
9. Cum anima vince corpus.
10. Plus valet vincere se ipsum quàm suū inimicū.
11. Cum DEO vinces omnia mala.
12. Sinè DEO es victus in omnibus rebus.
13. Humilitas, & patientia vincunt omnia vitia.
14. Potius vince quàm vincaris.
15. Noli vincere tuum amicum.

16. Si non vincis peccatum, vincéris.
 17. Quàm primum tentaris, incipe vincere.
 18. Qui per peccatum vincitur, per vilitatem vincitur.
 19. Spes, & Charitas vincunt DEVM od misericordiam, & pietatem.
 20. Si vis vincere malum sæpè recole bonum.

CAP. LX.

DE GRATIA.

1. DEVS facit Gratiã cui vult, quia est liber.
 2. Termini Gratiæ sunt dare, & parcere.
 3. Qui dat humanũ esse, facit magnam Gratiã.
 4. Qui dat se ipsum, facit magnam Gratiã.
 5. Qui multum parcit, facit magnam Gratiã.
 6. Electio non est prima sinè Gratiã.
 7. Nulla Gratiã est mala.
 8. Plus Gratiæ est in eo, qui ipsam facit, quàm in eo, qui ipsam recipit.
 9. Malus homo non potest recipere Gratiã.
 10. Qui habet Gratiã DEI, habet omne bonũ.
 11. Illũ disponit DEVS ad Gratiã, qui amat eũ.
 12. Gratiã bonitatis est major quàm Gratiã honoris.
 13. Nullus per se ipsum est dignus Gratiã.
 14. Gratiã plus valet per Patrẽ, quã per Matrẽ.
 15. Nulla Gratiã est per timorem.
 16. Qui facit Gratiã, sperat Gratiã.

Gratiã

17. Gratia non est de necessitate.
18. Si non habes Gratiã nō potes facere Gratiã
19. Nulla res est prior Gratiã.
20. Plus confide in Gratia quàm in tuis meritis

CAP. LXI.

DE MISERICORDIA.

1. DEVS nō est magis justus quàm misericors.
2. DEVS tantum amat homines per parcere quantum per judicare.
3. DEVS non parcit sinè iudicio.
4. Misericordia non deficit illi, qui amat eam.
5. Qui non petit Misericordiam, nō habet eã.
6. Non petas Misericordiam eũ deceptione.
7. Misericordia non datur sinè contritione.
8. Quia Misericordia est magna, magis amat delere magnum peccatum quàm parvum.
9. Misericordia non vult esse in homine, qui eam habet otiosam.
10. Non habet timorem, qui remittit.
11. Qui remittit lucratur Misericordiam.
12. Misericordia consumit omnia mala.
13. Misericordia est mater omnium bonorum.
14. DEVS est multò melius dispositus ad dimit-tendum quàm tu ad peccandum.
15. Misericordia est Creator per actionem, & creatura per passionem.
16. Bene daret qui remitteret, & qui nō dat nō remittit, Nullum

17. Nullum peccatum potest se defendere à misericordia.
18. Misericordia, & justitia habent vnū Patrem
19. Nemo vadit securus ad mortem sinè Misericordia.
20. Ille amat te, qui tibi dimittit.

CAP. LXII.

DE PIETATE.

1. DEVS habet Pietatem de te propter finem quare es creatus.
2. Quia DEVS est Dominus, non habet Pietatem propter timorem.
3. Cum justitia, & charitate movebis DEVM ad Pietatem.
4. Quia DEVS est justus, non habet Pietatem de omnibus hominibus.
5. Si non potes habere Pietatem in iudicio, habe eam in tuo corde.
6. Humilis homo est vestitus Pietate.
7. Quære Pietatem in illo, qui honorat DEVM.
8. Non quæras Pietatē in illo, qui te nō amat.
9. Non omnes lachrymæ sunt de Pietate.
10. Habe Pietatem de tua similitudine.
11. Qui non habet Pietatem, morietur cum crudelitate.
12. Poteris habere meliores amicos per Pietatem, quàm per denarios.

Qui

13. Qui habet Pietatem habet DEVM.
14. Plus valent suspiria, & fletus propter Pietatē quā risus propter divitias, & honores.
15. Si de te ipso non habes Pietatem, de quo habebis eam?
16. Omnis thesaurus non valet Pietatem vnius cordis.
17. Dare, & remittere potes miscere cū Pietate.
18. Non quæras Pietatem in homine obstinato.
19. Qui vivit sinè Pietate, moritur in inferno.
20. Cum una lachryma Pietatis potes mundare te à peccato.

CAP. LXIII.

DE ABUNDANTIA.

1. **Q**uia DEVS est æternus, & infinitus, est perfecta Abundantia.
2. DEVS est ita Abundans per vnam rationem sicut per aliam.
3. DEVS cū suo fine abūdat omnibus finibus.
4. Non potest esse infinita Abundantia sinè infinita potestate.
5. Infinita Abundantia non habet potestatem sinè infinito actu.
6. Infinitum possificare, & abundare, & finire convertuntur.
7. Infinita Abundantia non indiget aliquo extraneo.
8. Omnis Abundantia extra est de illa, quæ est intra. Conve-

9. Convenit quòd idfinitum abundare sit de infinito abundante, & abundabili.
10. Sinè essentiali abundante, bili, & are, bonitas non potest abundare, nec ari.
11. Solus DEVS est infinitus fons Abundantiæ.
12. Finita Abundantia non potest esse æterna.
13. Abundantia prosperitatum non valet Abundantiam amoris.
14. In quantum es bonus abundas bonitate.
15. In quantum es legalis abundas legalitate.
16. Qui est humilis, & patiens, habet Abundantiam omnis rei.
17. Intellectus non potest esse abundans voluntati sinè intelligere.
18. Voluntas non potest abundare intellectui sinè amare.
19. Voluntas abundat intellectum de suo amare quando amat veritatem, quã ipse intelligit.
20. Qui non potest, dare non potest abundare.

CAP. LXIV.

DE REGE.

1. **Q**uia DEVS est Rex Creator, Creatura est suum Regnum.
2. Quia DEVS est Rex Creator naturæ, regnat sopra cursum naturæ.
3. Quia DEVS regnat cum bonitate, est Rex bonitatis, qui est bonus.

Nullum

4. Nullum Regnum valet plus, quàm Regnum bonitatis.
 5. Qui vivit cum virtute, regnat in morte.
 6. Quelibet virtus est Regnũ virtuosì hominis.
 7. Ille, qui facit omne bonum, quod potest, est Rex magni Regni.
 8. Ille regnat, qui possidet suam voluntatem.
 9. Non potes esse magnus Rex sine libertate.
 10. Injustus Rex est Rex puerorum.
 11. Non potest esse bonus Rex, qui non habet bonum Regnum.
 12. Bonum consilium facit bonum Regem.
 13. Plus vales quàm Rex, si es melior.
 14. Ille est major Rex, qui amat plus boni.
 15. Noli esse tam magnus Rex extra, sicut in tua domo.
 16. Quia Rex est subditus multis, ad eum pertinet honor.
 17. Honor omnium consistit in honore Regis.
 18. Qui inhonorat Regem, inhonorat multos homines.
 19. In utilitate Regis consistit utilitas sui populi.
 20. Major humilitas potest esse in Rege, quàm in Comite.
- Cùm Rex ferat tam magnum pondus, injuriam facit, qui eum non adjuvat.

CAP. LXV.

DE MAIORITATE.

1. **Q**uia DEVS est infinitus, & æternus est major quàm omne, quod est.
2. DEVS est ita major per potestatem, & bonitatem, sicut per infinitatē, & æternitatē.
3. Quia omnes actus divinarum rationum sunt æquales, DEVS non habet in se majoritatē.
4. Si vis esse major per bonitatem, habe majus bonificare,
5. Si vis esse major per voluntatem, habe majus amare.
6. Quia DEVS est major quàm creatura, voluit esse major creatura.
7. Sicut DEVS est major per Deitatem, voluit esse major per humanitatem.
8. Si DEVS non esset creatura, non esset major per creaturam.
9. Nullus potest esse major in bonitate, quàm bonus.
10. Si DEVS non creasset vnam creaturam majore omnibus, nõ amaret majore creationē.
11. Quia DEVS amat majorem creaturam, quælibet creatura vult Majoritatem.
12. Nemo potest esse major in humanitate, quàm homo.
13. DEVS nõ posset amare majorem creaturam,

si eam non creasset in majori maijoritate.

14. Illa creatura , quæ melius assimilatur DEO, est major.
15. Qui plus offendit DEVM in peccato, est major in culpa.
16. Qui est major in culpa , est major in pœna.
17. Nulla Majoritas mali est amabilis.
18. Noli esse major sinè justitia, & bonitate.
19. Ille est minor in bonitate, qui vult esse major sinè ea.
20. Omnes virtutes naturaliter sunt majores, quàm vitia.

CAP. LXVI.

DE HUMILITATE.

1. **Q**Via Humilitas est bona, convenit quòd DEVS quantò majorem bonitatem habet, tantò majorem Humilitatem habeat.
2. Major Humilitas non potest haberi sinè majori patientia.
3. Vt DEVS haberet majorem Humilitatē fuit conveniens eum incarnari.
4. Vt DEVS haberet majorem Humilitatem voluit esse pauper, vendi, &c.
5. Sol ostendit majorem claritatem, & JESVS Christus majorem Humilitatem.
6. Qui est magis propinquus DEO debet esse magis humilis.

Humi.

7. Humilitas est infirma in humanitate.
8. In nostra Domina & in Angelis, & in sociis
JESV Christi Humilitas erat fama.
9. Quia panni, in quibus JESVS Christus fuit
involutus fuerunt magis humiles, fuerunt
meliores.
10. Qui magis se humiliat, facit se meliorem.
11. Humilitas facit testimonium, quod DEVS
est Dominus.
12. Humilitas excusat, & superbia accusat.
13. Humilitas ridet, quando superbia plorat.
14. Si vis esse humilis considera vnde veneris,
& quò sis iturus.
15. Quare non est humilis, qui ignorat quan-
tum vivet, & quando, & vbi morietur?
16. Cōsidera quod judicaberis & eris humilis.
17. Ille est humilis, qui non confidit in se ipso.
18. Ne sis superbus propter tuū amicum, quon-
iam nescis quantum te amabit.
19. Procura cū pietate, charitate, & Humilitate
20. Non vendas Humilitatem pro vilo thesauro.

CAP. LXVII.

DE SVAVITATE.

1. **N**Vlla potestas est tam suavis humili ho-
mini, sicut potestas DEI.
2. Nulla potestas est tam crudelis superbo ho-
mini, sicut potestas DEI.

Suavitas.

3. Suavitas, quàm JESVS Christus habuit in Cruce fuit in majori gradu humilitatis.
4. DEVS est suavis, quia se permittit inhonorari.
5. DEVS est suavis in parcendo, & asper in judicando.
6. DEVS nullam Suavitatem habet in inferno.
7. Cum Suavitate poteris deliberare, & bene loqui.
8. Potius esto suavis propter amorem, quàm propter timorem.
9. Carcer Suavitatis est Carcer quietis.
10. Suavitas, & pax sunt germanæ.
11. Habe pietatem de homine suavi.
12. Suavitas, & pietas nō habēt aliquid divisū.
13. Qui est suavis, est remotus á labore.
14. Quis potest vincere hominem suavem?
15. Si vis invenire pacem, quære illam in homine suavi.
16. Suavis homo est hospitium virtutum.
17. Suavis homo dat, & non aufert.
18. Defensiones suavis hominis sunt benedictiones.
19. Nullus suavis homo dicit vituperia.
20. Qui honorat suavē hominē, honorat Deum.

CAP. LXVIII.
DE RECOLITIONE.

Re-

1. RECOLITIO DEI est finis ipsius recolere.
2. DEVS habet ita magnam recollectionem, quòd nihilo obliuiscatur.
3. DEVS recolit bonum cum amore, & malum cum iustitia.
4. Qui recolit DEVM amando, ipsum recolit DEVS in morte.
5. DEVS non est dispositus quòd recolatur sine amore.
6. Sæpius recole DEVM propter amorem quàm propter timorem.
7. Quando recolis DEVM, recole suas rationes & earum actus.
8. Quantò plus boni in DEO recolcs, tãto plus boni habebis.
9. Plus valet Recolere unã rationem in DEO quàm omnes creaturas.
10. Si vis multum amare & intelligere DEVM, multum Recole eum.
11. De DEO tantum potes Recolere, quantum de eo vis amare.
12. Quoniam DEVS omnes tuas partes recolit post tam mortem, quare non recolis eum?
13. Qui DEVM Recolit cū iustitia, illum DEVS recolit cum misericordia.
14. DEVS obliuiscitur tui peccati, si cum spe recolis suam misericordiam.
15. DEVS facit tibi magnam honorem, quia te recolit.

16. De DEO tantum recole, quòd cū des tuum intelligere, & amare.
17. Plus valet recolare in DEO quàm in alio.
18. Plus potes extendere tuum recolare in Deo quàm in alio.
19. Plus valet recolare DEVM quàm amnia.
20. Nemo debet irasci, si recolit DEVM.

CAP. LXIX.

DE LAVDATIONE.

1. DEVS est magis laudabilis per complementum, quod habet in se, quàm per illud, quod habet in creaturis.
2. Fac vnā laudem de DEO per vnā rationem, & aliam per aliam.
3. In qualibet Divina ratione lauda suum actū.
4. Lauda quamlibet divinam rationem cū alia.
5. Lauda DEVM quia est incarnatus.
6. Lauda DEVM quia est Creator.
7. Ille nihil scit de laude, qui laudat hoc, quod non intelligit.
8. Intellige DEVM, vt eum scias laudare.
9. Lauda propter amorem, & non propter timorem. (na.)
10. Nulla laus, quæ sit propter timorē, est magna.
11. Lauda illud, quod DEVS facit in se ipso, & in alio.
12. Nulla Laus est bona cum mendaci lingua.

G

Lauda

13. Lauda bonos, & increpa malos.
 14. Non confidas in illis, qui injustè te laudant.
 15. Multi laudant alios, vt eos decipiant.
 16. Non plus laudes tua opera quàm alia.
 17. Quò minùs te laudabis de bono, quod facis, eò magis laudaberis.
 18. Hoc, quod laudabis, lauda cum iustitia.
 19. Non sæpè increpes amicum de malis, & sæpè lauda eum de bonis.
 20. Plus lauda propter virtutes, quàm propter prosperitates.

CAP. LXX.

DE NOMINATIONE.

1. **N**ihil nominatur tantum quantùm DEVS.
 2. Nullum nomen habet tantam virtutem quantam nomen DEI.
 3. Qui nominat infinitum, & æternum, nominat DEVM.
 4. Qui nominat perfectum, nominat DEVM.
 5. Qui nominat Creatorem, nominat DEVM.
 6. In nomine IESV Christi consistit nomen Creatoris, & creaturæ.
 7. In nomine IESV Christi sunt omnia nomina creaturarum.
 8. Sicut peccator est indignus amandi DEVM, ita & nominandi eum.
 9. Non nomines DEVM sine amore.

Cum

10. Cum humilitate, & reverentia nomina Deū.
11. Non nomines DEVM propter parvas res.
12. Nomen DEI est inhonoratum in illis, quibus illud ignorant, & odiunt.
13. Honora nomen DEI per totum Mundum quantum potes.
14. Tuum nomen sit servus nominis DEI.
15. Nomen DEI est melius quam id, propter quod illud iuras.
16. Injuriam facis nomini DEI, si illud non nominas propter se ipsum.
17. Qui inhonorat nomen DEI, totum DEVM blasphematur.
18. Finis omnium nominum consistit in nomine DEI.
19. Tua lingua est magis creata ad nominandum DEVM quam ad comedendum.
20. Nulla res est tam similis DEO, sicut suum nomen.

CAP. LXXI.

DE HONORE.

1. **O**Mnia sunt creata ad honorandum DEVM.
2. Qui inhonorat DEVM, inhonorat omnes creaturas.
3. Honora DEVM, & honoraberis.
4. Pius honora DEVM quam omnia.
5. Proprie honora DEVM propter se ipsum.

6. Multum est stultus, qui est honoratus à Deo; & inhonorat DEVM.
7. Cum omni, quod dices & facies, honora DEVM.
8. Honora DEVM vbi non est honoratus, & est inhonoratus.
9. Nullum opus est tam bonum, sicut honorare DEVM.
10. DEVS omnia dedit homini, & ab eo non perit nisi honorem.
11. Ille vult esse DEVS, qui magis amat honorare se ipsum quam DEVM.
12. Honor DEI est centrum omnium honorum.
13. Ille est fur omnium bonorum, qui DEO furatur suum honorem.
14. Qui habet verecundiam honorandi DEVM, non habet verecundiam à vitiis.
15. Qui habet timorem honorandi DEVM, non habet timorem de inferno.
16. Ibi debes plus honorare DEVM, vbi est magis inhonoratus.
17. Suspira, & plora, quia DEVS est tam fortiter inhonoratus.
18. DEVS magis inhonoratur per eos, quos ipse honoravit, quam per alios.
19. DEVS habet, plures, & majores inhonoratores nunc quam in sua passione.
20. Qui potest plus honorare DEVM, & illum non plus honorat, inhonorat eum.

CAP. LXXII.

DE INVOCATIONE.

1. DEVS est invocatio bonorum hominum.
2. Homo peccator nō potest invocare Deū.
3. Non est vera invocatio cum illusione.
4. Non debes invocare DEVM, si odis eum.
5. Quando tentaberis invoca DEVM.
6. In majori invocatione major amor.
7. Invocatio finē spe nihil valet.
8. Bene adjuvatur, qui bene invocat.
9. Majori periculo major invocatio.
10. Quare invocat ille, quē nō pœnitet de malo?
11. Magis invoca ad honorandum DEVM quàm ad salvandum te.
12. Plus valet invocare DEVM propter pericula animæ quàm corporis.
13. Invoca cum virtute, & exaudieris.
14. Cum invocatione tuæ vitæ lucraris invocationem tuæ mortis.
15. Stultus est, qui sperat invocare suū inimicū.
16. Invocatio hominis humilis ascendit, & superbi descendit.
17. Plus valet invocatio fani quàm infirmi.
18. Injuriōsa invocatio non exauditur.
19. Ne invocēs DEVM quando facis malum.
20. Invocatio ad faciendum malum est invocatio Dæmonis.

CAP. LXXIII.

DE BENEDICTIONE.

1. **B**enedic DEVM, & benediceris.
2. Benedictio non est sine bonitate.
3. Qui benedicit DEVM, benedicit omnia.
4. Benedic DEVM quia est bonus, & facit bonum.
5. Benedic te ipsum in DEO.
6. Frequenter benedic nomen DEI.
7. Benedic quamlibet proprietatem DEI.
8. Benedic omnia opera DEI.
9. Benedic DEVM in omnibus tuis adversitatibus.
10. In omnibus tuis prosperitatibus sit DEVS benedictus.
11. In adversitatibus aliorum benedic DEVM.
12. Multum scit de benedictione, qui benedicit DEVM in prosperitatibus sui proximi.
13. Non est maledictus, qui benedicit DEVM.
14. Frequenter benedic DEVM, ut eum frequenter ames.
15. Benedictio sine devotione non ascendit.
16. Benedictio, quam transmittis ad DEVM, tibi affert suam benedictionem.
17. Qui benedicit DEVM plorando, benedicat eum amando.
18. Meliora sunt suspiria in benedictione quam iaphyrus in annulo Episcopi.

Bene-

19. Benedic DEVM, quia te creavit hominem.
20. Benedic DEVM, quia est Incarnatus, & mortuus ad salvandum hominem.
21. Benedic DEVM in omnibus bonis, quae facis.

CAP. LXXIV.

DE SERVITIO.

1. Quia DEVS est bonus Dominus, dignum est, quod ei Serviatur a bonis hominibus.
2. Quia DEVS est magnus Dominus, requirit magnum Servitium.
3. Quia Deus est perdurabilis Dominus, requirit Servitium omni tempore.
4. Quia DEVS est potens Dominus, potest ei multum serviri.
5. Quia DEVS est sapiens Dominus, requirit Servitium sapientum.
6. Quia DEVS est amabilis Dominus, requirit Servitium cum amore.
7. Quia DEVS est virtuosus Dominus, requirit sibi serviri cum virtute.
8. Quia DEVS est verus Dominus, requirit servos cum veritate fervientes.
9. Quia DEVS est gloriosus Dominus, dat gloriam omnibus fervientibus ei.
10. Quia DEVS est Sanctus Dominus, requirit Servitium a sanctis hominibus.
11. Servitium DEI est finis omnium aliorum Servitiorum.

12. Nullus servit DEO plus quam moriens ad serviendum ei.
13. Si facis servitium DEO, fac tuum servitium finem omnium aliorum servitiorum.
14. Qui non servit DEO, servit Diabolo.
15. Nullus Diabolus servit suis hominibus.
16. DEVS tibi servit, in quantum te sustinet, & tibi facit bonum.
17. DEVS tibi servit in quantum tibi dat virtutes, ut acquiras merita.
18. DEVS tibi servit, in quantum tibi dat merita, ut tibi det gloriam.
19. Non potes tantum servire DEO, quantum ipse tibi servit.
20. Plus potes servire DEO cum tua voluntate, quam cum tuis manibus, & cum tua lingua.

CAP. LXXV.

DE TIMORE.

1. **A**Ma DEVM, ut timeas eum.
2. Time DEVM, ut ames eam.
3. Qui timet DEVM non timet aliud.
4. Si non times DEVM, time omnia.
5. Non es in amore DEI sine Timore.
6. Time DEVM plus quam Diabolum.
7. Qui non timet offendere DEVM, timet offendere Diabolum.
8. Qui multum timet, multum amat.

Time

9. Time plus tuum amicū quā tuum inimicū
10. Non timetur, qui non timet.
11. Non timeas aduersitates, quas DEVS dat.
12. Nulla res, quā DEVS dat, venit cū Timore.
13. Timor est de amore, & pavor de odio.
14. Magno periculo amoris magnus Timor.
15. Plus valet timere in sanitate, quā in infirmitate.
16. Cum timebis iustitiam DEI, recale ejus misericordiam.
17. Non habeas majorem Timorem de alio, quā de te ipso.
18. Qui timet DEVM, securè dormit.
19. Plus time pericula animæ, quā corporis.
20. Non habeas pavorem de bono homine.

CAP. LXXVI.

DE ROGATIONE.

1. DEVS parum rogatur secundum quod illi convenit.
2. DEVS debet rogari ab omnibus hominibus, quoniam n est eorum Dominus.
3. Ille non rogat DEVM, qui non rogat propter DEVM.
4. Magnæ offensæ magna deprecatio.
5. Non roges eum, qui te non amat.
6. Ex falso corde falsa deprecatio.
7. Plures sunt peccatores quā datores.

Roga

8. Roga DEVM plus ad serviendum ei, quàm ad tuam salvationem.
9. Roga plus pro bono publico, quàm pro proprio.
10. Qui sæpè rogat, sæpè indiget.
11. Plus valet deprecatio quàm excusatio.
12. Homo dives læpius denegat quàm pauper.
13. Qualis homo, talis Rogatio.
14. Qualis indigentia, talis Rogatio.
15. Non facias preces sinè spe.
16. Roga DEVM pro mortuis, vt in eis amet eum, & ipse te, & illos amet.
17. Si humiliter rogas, exaudieris.
18. Non est magna Rogatio, quæ fit propter timorem.
19. Semper rogas DEVM, quando facis bonũ.
20. Plus valet Rogatio hominis fani quàm infirmi.
21. Si propter DEVM rogas, non oportet te rogare propter te ipsum.

CAP. LXXVII.

DE DISTINCTIONE.

1. Sinè Distinctione Divinarum Personarum, omnes divinæ rationes essent otiosæ in æternitate.
2. Distinctio Divinarum Personarum est, ut divinæ rationes nõ sint otiosæ de infinitate.
3. Sinè distinguere non posset esse in DEO concordare, Sinè

4. Sinè Distinctione non posset esse productio
5. Non sequitur ulla operatio de agente, & agibili sinè Distinctione amborum.
6. Nullus finis potest esse sinè Distinctione.
7. Quia DEVS est tantum DEVS per agere, quantum per existere, habet in sua essentia distinctas Personas.
8. Illa est major Distinctio, in qua multi sunt vna eadem Essentia, & Natura.
9. Illa est major Distinctio, in qua multi sunt unæ, & eadem rationes.
10. Nulla ratio potest esse plena sinè distinctione.
11. Potestas non potest de ulla re sinè Distinctione.
12. Cum Distinctione inquire veritates & naturas substantiarum.
13. Qui removeret Distinctionem á causa & effectu, remaneret unum & idem numero.
14. Sinè Distinctione omnia essent unū & idem.
15. Nulla substantia potest esse sinè Distinctione.
16. Sinè Distinctione, essentia non haberet in quo esset.
17. Sinè distinctione nihil esset.
18. Qui privaret Distinctionem, privaret omnia.
19. In nulla substantia est substantialis appetitus contra Distinctionem.
20. Nulla Distinctio est mala in bonitate.

Quani-

Quantò magis Pater est distinctus à Filio,
tantò magis est Pater.

CAP. LXXVIII.

DE CONCORDANTIA.

1. Illa Concordantia est major, quæ est de
I infinitis Personis.
2. Nulla Concordantia est major in bonitate
quàm Concordantia Patris & Filii.
3. In magnitudine finis est magnitudo Con-
cordantiæ.
4. Medium, quòd est de principio, & de fine,
est de magna Concordantia.
5. Sicut Pater, & Filius habent concordanti-
am per Distinctionem, ita habent Concor-
dantiam in Sancto Spiritu per unionem.
6. Pater & Filius habent tam magnam Con-
cordantiam in Sancto Spiritu, quòd non ha-
bent in eo nisi unum actum.
7. Divinæ rationes habent tam magnam Con-
cordantiam, quòd omnes habent unum &
eundem actum.
8. In JESU Christo est major Concordantia
DEI & creaturæ.
9. Nulla Concordantia est major illâ, quam
habent multi in unitate Personæ.
10. Non habet timorem de vitio, qui concor-
dat unam virtutem cum alia.
11. Plus valet Concordantia magnorum bono-
rum quàm parvorum. Con-

12. Concordantia multorum bonorum te elongabit à multis malis.
13. Concordantia virtutes intrinsecas cum extrinsecis.
14. Concordantia magni & parvi non semper est bona.
15. Concordantia tuum recolere, intelligere, & amare in magnitudine bonitatis.
16. Concordantia magnorum hominum est timenda.
17. Concordantia te cum humilibus hominibus.
18. Concordantia multos fines ad unum finem.
19. Concordantia Concordantiam primæ & secundæ intentionis.
20. Concordantia tua verba cum tua conscientia.

CAP. LXXIX.

DE ÆQUALITATE.

1. IN differentibus essentiis non potest esse Æqualitas Personarum infinitarum.
2. Infiniti actus possunt esse Æquales per infinitas Personas.
3. Omnes proprietates DEI sunt Æquales.
4. In omni inæqualitate est majoritas, & minoritas.
5. Infinitas & eternitas omnibus modis habent Æqualitatem.
6. Nulla duratio potest esse æqualis æternitati.

Si - e

7. Si æternitas haberet Æqualitatem cum extranea essentia in durare, haberet infinitas Æqualitatem cum illa in infinire.
8. Bona æqualitas amici & amati est amabilis.
9. Æqualitas magni amici & magni amati est magna.
10. Æqualifica tuas virtutes quantum potes.
11. Inæqualitati virtutum sūt propinqua vitia.
12. Ratione communis sensus appetunt particulares sensus Æqualitatem in suis actibus.
13. Potentiæ animæ habent appetitum ad Æqualitatem actuum.
14. Nulla potentia est plena sinè Æqualitate multorum.
15. Noli esse æqualis tuo Domino in potestate.
16. Omni homini velis esse æqualis in bonitate.
17. Desidera Æqualitatem potentiæ, objecti & actus.
18. Nulla Æqualitas virtutum est mala.
19. Grave est æqualia vitia destruere.
20. Ama æqualiter justitiã & misericordiã DEI.

CAP. LXXX.

DE ALTITVDINE.

1. OMnes rationes DEI sunt altiores quàm alia.
2. Altitudines, in quibus DEVS est, sunt suæ rationes & suæ operationes.

Nulla

3. Nulla ratio potest esse alta sine alto actu.
4. In DEO nulla ratio est magis alta quā alia.
5. Supra Altitudinem infinitatis & æternitatis non est alia altitudo.
6. Sicut in Deitate sua bonitas non potest esse magis alta, ita in JESV Christo creatura nō potest esse magis alta.
7. Secundum quod bonitas DEI est alta, requirit altam voluntatem per quam ametur.
8. Altitudo voluntatis est in magnitudine amandi.
9. Nulla potestas potest ascendere in tantam magnitudinem operandi, sicut potestas DEI.
10. Cum depresso intelligere non potes tuū intellectum elevare ad sapientiam DEI.
11. Sine altis meritis non potes attingere altam gloriam.
12. Nulla res est tam depressa, sicut peccatum.
13. Propter peccatum erunt peccatores in infimo loco mundi.
14. Si vis esse altus, habe altas operationes.
15. Virtutes sunt altitudines Sanctorū hominū.
16. Sanctus Eremita stat altior in voluntate DEI Quam Rex in Cathedra.
17. Quod magis valebis, eò altior eris.
18. Eleva tuum intelligere, & elevabis tuum amare.
19. Cælum non est tam altum sicut amare Sancti hominis.

Quo

20. Quo magis laborabis ad ascendendum, eò magis ascendes.

CAP. LXXXI.

DE SIGNIFICATIONE.

1. **I**N nobilitate numeri ternarii significatur divina Trinitas.
2. In complemento creatæ bonitatis significatur complementum increatæ.
3. Complementum bonitatis est per essentialē, bonificantē, bonificatum, & bonificare.
4. In brachio Regis significatur potestas DEI.
5. In corona Regis significatur gloria DEI.
6. In cruce significatur humilitas DEI.
7. Nulla creatura tam fortiter significat potestatem DEI, sicut Sacramentum Altaris.
8. Tua patientia significat patientiam DEI.
9. Quò magis es patiens, eò magis significas patientiam DEI.
10. Nemo magis significat patientiā DEI quàm malus Prælatus.
11. Per contrarium majus malum significat majus bonum.
12. Per opera extrinseca significantur opera intrinseca.
13. Quia habes parvum intelligere, res minores tibi significant res majores.
14. Si haberes magnum intelligere, res majores tibi significarent minores.

15. Una significatio est occasio alterius.
16. Nullus sensus significat tam magnam magnitudinem sicut affatus.
17. Nullus sensus significat tam magnam magnitudinem, sicut imaginatio.
18. Imaginatio non significat tam magnam magnitudinem, sicut intellectus.
19. Veritas magis significatur per intellectum, quam per aliam potentiam.
20. Nulla potentia significat suum objectum cum tanto labore, sicut intellectus.

CAP. LXXXII.

DE PERSEVERANTIA.

1. **I**n nullo est major Perseverantia bonitatis, quam in ipsamet.
 2. Nulla bonitas perseverat extra se ipsam.
 3. Si bonitas perseveraret extra seipsam, esset extra se ipsam.
 4. Nulla bonitas perseverat in se ipsa sine bonificare.
 5. Nullus thesaurus tantum valet, quantum Perseverantia.
 6. Solus DEVS perseverat per se ipsum.
 7. DEVS non potest perseverare sine actu in suo fine.
 8. Pater, & Filius perseverant per generationem.
 9. Pater, & Filius perseverant per inspirationem.
- H Sanctus

10. Sāctus Spiritus perseverat per cōtēplationē,
 11. Quia Perseverantia DEI est in æternitate,
 non habet ullam mutationem.
 12. Quelibet divina ratio perseverat in suo actu
 13. Sinē productione non potest actus rationis
 perseverare.
 14. Sinē infinitate potestas non potest perseve-
 rare in æternitate.
 15. Ille, qui habet majorem Perseverantiam in
 bono, est magis similis DEO.
 16. Privatio Perseverantiæ est disgregatio vir-
 tutum.
 17. Quantò magis perseveras in virtute, tantò
 fortior es per virtutem. (finem.
 18. Sinē Perseverantia non potes attingere ullū
 19. Perseverantia est medium á principio us-
 que ad finem.
 20. Qui perseverat in vicio est in minoritate.

CAP. LXXXIII.

DE EXEMPLO.

1. **D**EVUS dedit Exemplum suæ unitatis in
 unitate creaturarum.
 2. **D**EVUS dedit Exemplum suæ singularitatis
 in singularitate Solis.
 3. Dux naturæ JESU Christi, quæ sunt vna per-
 sona, sunt Exemplar, quòd in DEO multæ
 personæ sunt vnus DEVS.

4. In humanitate JESV Christi est majus Exemplar divinarum rationum, quod est in creatura.
5. In bonitate JESV Christi habes majus Exemplum, ut sis bonus, quam in alia.
6. In amore JESV Christi habes majus Exemplum amandi quam in alio.
7. In humilitate JESV Christi habes majus Exemplum quod sis humilis quam in alia.
8. In patientia JESV Christi habes majus Exemplum quod sis patiens quam in alia.
9. Solus JESVS Christus est centrum perfecti Exempli.
10. Sol non est tam magnum Exemplum claritatis, sicut JESVS Christus pietatis.
11. Cum JESVS Christus sit tam magnum Exemplum, quare homines de eo accipiunt tam parvum Exemplum?
12. Qui à JESV Christo non accipit Exemplum, illud accipit à Dæmone.
13. Cape Exemplum à bonis per amorem, & à malis per pavorem.
14. Malus homo est Exemplum infernalis pœnæ.
15. Labor alterius est Exemplum prudentiæ.
16. Conscientia est Exemplar peccati, & virtutis.
17. Vna virtus est Exemplar alterius.
18. Operatio potentia est ejus Exemplar.
19. Cape Exemplar à bonis hominibus quomodo honorantur, & recoluntur, & à malis

- quomodo inhonorantur, & obliuifuntur.
10. Nullum actuale peccatum est magis generale quàm malum exemplum.

CAP. LXXXIV.

DE MOTORE.

1. **D**EVUS nullam creaturam movet finè bonitate.
2. Quia DEVS est infinitus non movetur movendo creaturam.
3. DEVS cum sua voluntate movet creaturas.
4. DEVS vult quòd creatura moveatur, & movetur.
5. DEVS movet creaturam, vt ipsa se moveat.
6. DEVS movet creaturam, sicut causa suum effectum, & creatura movet se per naturam.
7. Finis movet agentem, & agens formam, & forma materiam.
8. Cum finita potestate potes movere infinitam ad pietatem.
9. Nullus peccator potest movere DEVM ad aliquid.
10. Si peccator posset movere DEVM ad aliquid, posset habere cum eo aliquam concordantiam.
11. Nullus motus peccatoris se movet ad finè.
12. Cum una virtute potes movere aliam.
13. Nobilior motus est quòd forma moveat formam, quàm forma materiam.

Move

14. Move te ipsum ad tuum finem.
15. Quando tua anima movet tuum corpus, move te ipsum cum tua parte.
16. Quamprimum moveberis per vitium, move te ad suum contrarium.
17. Tuam liberam voluntatem non moveas ad servitutem.
18. Move omnes tuas rationes ad bona opera.
19. Qui se non movet ad bonum, movetur à Diabolo ad malum.
20. Omnes illi, quos Diabolus movet, moventur ad internalem pœnam.

CAP. LXXXV.

DE ACCEPTORE.

1. **I**N Incarnatione DEVS assumpsit humanitatem, & non Personam, quia jam erat Persona.
2. Humana Natura assumpsit Personam in quantum fuit facta Divina Persona.
3. Si humana Natura per se ipsam esset Persona, Divina Persona assumpsisset aliam Personam.
4. Si Divina Natura assumpsisset aliam Personam, dimisisset suam antiquam.
5. Persona æterna non potest transmutari in temporalem.
6. Divina Persona cum omnibus suis rationibus assumpsit humanam Naturam.

H 3

Homo

7. Homo Christus assumpsit omnes ditiones in Divina Persona.
8. Divina Persona assumpsit in humana participationem cum omni creatura.
9. Humana natura in Persona Filii DEI assumpsit participationem cum Persona DEI Patris, & DEI Sancti Spiritus.
10. Divina Persona in humana natura assumpsit Matrem.
11. Divina Persona in Cruce assumpsit passionem in humana natura.
12. Assume à DEO quidquid poteris.
13. Assume de bonitate hoc quod poteris.
14. De DEO nil potes assumere sine virtute.
15. Totum Deum potes assumere in tua voluntate.
16. Plus potes assumere à bonitate quam à denariis.
17. Accipe unum bonum & postea aliud.
18. Qui capit bonam vitam, capiet bonam mortem.
19. Habe tantum placitum accipiendi adversitates propter Deum sicut prosperitates.
20. Quanto plus boni capies in hac vita, tanto plus capies in alia.

CAP. LXXXVI.

DE DIGNITATE.

1. DEVS omnibus modis est dignus honorari.
2. Quia divinæ Dignitates sunt infinitæ.
Deus

- DEVS est dignus honorari per totū mundū.
3. Nullus homo est dignus amare DEVM cum peccato.
 4. Dignitas JESV CHRISTI est finis omnium creaturarum dignitatum.
 5. Qui est contra JESVM CHRISTVM, non est dignus quòd utatur ulla Dignitate.
 6. Nulla Dignitas potest esse, nisi in digno.
 7. Omnis humilis homo est dignus altis rebus.
 8. Qui putat esse dignus, est indignus.
 9. Qui non est dignus bono, est dignus malo.
 10. Non est ullus finis sine Dignitate.
 11. Nemo est magis remotus à Dignitate quam homo superbus. (rali.)
 12. Omnis dignitas spiritalis est altior corporali.
 13. Potes esse dignior per virtutes quam per genus.
 14. Omnis dignitas est amabilis propter DEVM.
 15. Minor dignitas est propter majorem.
 16. Communis dignitas est multis subdita.
 17. Qui est contra communem dignitatem, est contra multa.
 18. Dignitas Regis ñ pertinet ad ònes homines.
 19. Nemo est tam contrarius dignitati, sicut malus Prelatus & Princeps.
 20. Qui habet dignitatem, debet eam habere valde charam. (bus.)
 21. Non potes custodire dignitates sine virtuti-

Deus

DE SPE.

1. **D**EVUS est spes justorum cum iustitia; & peccatorum cum misericordia.
2. Respice in crucem, si vis habere spem.
3. Ne speres bonum propter te, sed propter DEVM.
4. Spes est nuntius doni, auxilii & remissionis.
5. Trāmitte Spem cū fortitudine & charitate.
6. Spes citò vadit & citò revertitur.
7. Spes non vadit nec revertitur cum peccato.
8. Qualis finis, talis spes,
9. Qualis homo, talis spes.
10. Omnis spes dat quietem.
11. Omnis spes est inter Amicum & Amatum.
12. Qui habet Spem nihil timet.
13. Spes est panis humilium pauperum.
14. Nemo potest venire ad suum finem sinè Spè.
15. DEVS dat suis amicis magnas aduersitates, ut habeant magnam Spem.
16. In multis prosperitatibus periclitatur Spes.
17. Ille est propinquior DEO, qui habet maiorem Spem.
18. Spes & libertas (liberalitas) habent magnam concordantiam.
19. In homine avaro non habeas Spem.
20. Cum Spe natrias tuum amare.
21. Non putcs exire de magna lite sinè Spè.

Prius

52. Prius transmittite Spem ad Deum quàm ad tua merita, & ad viros quàm ad mulieres.

CAP. LXXXVIII.

DE MAIORITATE.

1. **D**EVs est Major quàm quidquid est per infinitatem.
2. **D**EVs est ita Major quàm quidquid est per bonitatem, sicut per infinitatem.
3. **D**EVs non est Major quàm quidquid est per bonitatem, sinè bonificante, bonificabili, & bonificare.
4. **D**EVs est Major quàm quidquid est per quālibet suarum rationum.
5. Humanitas, quam **D**EVs assumpsit, est Major in bonitate quàm totum universum.
6. Sicut **D**EVs voluit esse Major toto universo creato per Deitatem, sic etiam per humanitatem, quam assumpsit.
7. Majoritas **D**EI est finis omnium majoritatū.
8. **D**EVs non potest esse Major per existentiam quàm per agentiam.
9. Si **D**EVs esset Major per existere quàm per agere, actus divinarum rationum non esset infiniti.
10. Supra Majoritatem non est ulla res.
11. Ita est major per Majoritatem, sicut bonus per bonitatem.

Jesus

12. JESVS CHRISTVS cum suis humanis rationibus est Major omnibus rationibus creatis.
13. Si DEVS non creasset creaturam in Majori Majoritate, non amaret eam cum Majori voluntate.
14. Majoritas non est bona sine bonitate.
15. Stultus est, qui putat esse Major sine Majori bonitate.
16. Majoritas plus valet per virtutem quam per corpus.
17. Omnes majoritates corporales non valent unum Majus memorare, intelligere, & amare.
18. Omnes minoritates naturaliter sunt fere Majoritatum.
19. Cum peccato facis tuam bonitatem minorem bonitate asini.
20. Si es minor per paupertatem, sis Major per Sanctitatem.

CAP. LXXXVI.

DE AMICITIA.

1. SI in aeternitate non essent Amicus & Amatus, in DEO non esset infinita Amicitia.
2. Infinita Amicitia est de infinito Amico & infinito Amato.
3. Per finitum Amicum non potest esse infinitus Amatus.
4. Sicut DEVS vult esse major Amicus per Deitatem

- tatem, sic etiam per humanitatem.
5. Si DEVS non amaret cum majoritate, non esset amabilis cum majoritate.
 6. Quoniam DEVS est amabilis cum majoritate, non potes eum amare cum minoritate.
 7. Major Amicitia est per majorem bonitatem.
 8. Morales virtutes sunt nuntii Amici & Amati.
 9. Major Amicitia requirit majorem propinquitatem Amici & Amati.
 10. Ille est bonus Amicus, qui plorat propter dedecus sui Amati.
 11. Ille non est bonus Amicus, qui timet mori ad honorandum suum Dominum.
 12. Ille non est bonus Amicus, qui loquitur plus de alio quam de suo Amato.
 13. Parum amat, qui habet verecundiam honorandi suum Amatum.
 14. Non rideas, si tuus Amatus est infirmus.
 15. Infirmitates, quas Amicus habet propter amare, sunt medici suæ voluntatis.
 16. Prosperitas Amati est thesaurus Amici.
 17. Parum scit de amare, qui fatigatur amando.
 18. Sanitas Amati est infirmitas (Sanitas) Amici.
 19. Infirmitas Amati est infirmitas Amici.
 20. Bonum amare est centrū laboris, & quietis.

CAP. XC.

DE DESIDERIO.

1. Nihil tantum desideratur sicut DEVS.

Mul-

2. Multum iuspirat, qui multum DEVM desiderat.
3. Omne aurum non valet vnum suspirium boni desiderii.
4. Non potest habere majus desiderium, qui desiderat infinitam bonitatem.
5. Qui plus desiderat, plus scit de vivere.
6. Privatio desiderii est mori.
7. Ille est magnus, qui habet magnū desiderium.
8. Qui ponit totam suam potestatem in desiderio, non est otiosus.
9. Otiositas desiderandi est otiositas vivendi.
10. Desidera & vives.
11. Desiderare sine amare (virtute) est inversa figura desiderii.
12. Non est pauper, qui desiderat.
13. Non est dulcedo in plorando sine Desiderio.
14. Dulces sunt lachrymæ, quæ veniunt per Desiderium.
15. Amatus non desideratur sine servire. (rio)
16. Allevia grave pondus obediētiae cū Desiderio.
17. Desiderium, quod non facit languere corpus, non est magnum.
18. Plus valet suspirium in Desiderio quàm honor in Principe.
19. Qui non desiderat, non attingit.
20. Tristis vivit, qui non desiderat.
21. Desiderium est communicabile cuilibet homini.

CAP. XCI.

DE FIRMITATE.

1. DEVS est tam firmus quòd non movetur.
2. DEVS est tam firmus in operando, sicut in existendo.
3. Rationes DEI sunt firmæ cum suis actibus.
4. Si vis esse firmus, firma te in DEO.
5. Firma tuas rationes in rationibus DEI.
6. Firma tuam bonitatem in bonitate DEI.
7. Firma tuum finem in fine DEI.
8. Nulla potentia est firma sine suo actu.
9. Non est firmus, qui non firmatur.
10. Qui non est firmus in virtute, est firmatus in vitio.
11. Nemo potest solvere se à vitio, si se non firmat in virtute.
12. Firma tuam libertatem cum virtutibus.
13. Firma tuam potestatem cum majori fine.
14. De majori fine non infirmes tuam voluntatem.
15. Qui têtatur indiget firmari in fine bonitatis.
16. Ante quàm respondeas firma tuum sermonem cum deliberatione intelligendi.
17. Antequam eligas firma tuam voluntatem ad intelligendum.
18. Qui est firmus, non habet timorem.
19. Qui non est firmus, non est securus.
20. Si aliquis te infirmat, magis te firma.

CAP.

DE PATIENTIA.

1. **Q**uia DEVS est simplex forma, non est in eo materialis passio.
2. Filius & Sanctus Spiritus sunt Personæ passivæ, in quantum sunt productæ.
3. In DEO quælibet passio est forma in quantum est de forma.
4. Divina justitia habet Patientiam per misericordiam.
5. Divina Natura in cruce habuit Patientiam per Humanam Naturam.
6. In hac vita DEVS est patiens erga peccatorem, ut se convertat ad bonitatem.
7. DEVS est patiens erga peccatorem in quantum illum permittit uti suis creaturis.
8. Secundum quod sunt multi peccatores, est magna Patientia DEI.
9. Patientia DEI est finis omnium Patientiarum.
10. Nulla Patientia est magis similis Patientiæ DEI, quam Patientia Regis.
11. Patientia Regis est speculum multarum Patientiarum.
12. Patientia Regis est alta, ut multi videant eam.
13. Omnis Patientia est per amorem.
14. Patientia nihil timet.
15. In Patientia habent quietem adversitates humilium hominum.

Qui

16. Qui est magis patiens, est magis Sanctus.
17. Fortitudo, & Patientia nō dividerūt aliquid
18. Si es patiens, vinces.
19. Patientia est refugium virtutum.
20. Patientia est portus Sanctorum hominum.

CAP. XCIII.

DE LEGALITATE.

1. Nemo est ita Legalis, sicut DEVS.
2. Omnes Legalitates sunt filix Legalitatis DEI.
3. Si omne bonitates essent æquales, Legalitas esset æqualis in omnibus hominibus.
4. Legalitas est parva in homine, qui non dat gratis.
5. Legalitas non habet timorem de ulla re.
6. Qui magis tangit Legalitatem, eam magis incendit.
7. Bonum hospitium accipit, qui cum legalitate hospitatur.
8. Legalitas est tristis, quia proditio est in tot hominibus.
9. Si es Legalis, eris & dives.
10. Voluntas, que amat Legalitatem, non habet indigentiam.
11. Ille habet malum manè, qui non habet Legalem vicinam.
12. Nullum scutum est ita forte, sicut Legalitas.
13. Nemo potest nimium habere de Legalitate.

Legal-

14. Legalitas est figura pietatis.
15. Qui tangit Legalitatem, tangit conscientiam.
16. Sine Legalitate non potes habere pacem.
17. Legali Domino legale Consilium.
18. Nemo habet tam magnam necessitatem Legalitatis, sicut communis Personis.
19. Nemo habet tot proditores, quod communis Persona.
20. Legalitas custodit se ipsam.

CAP. XCIV.

DE PRÆSENTIA.

1. SOLUS DEVS est Præsentia æterna & infinita.
2. DEVS est præsens omni, quod est. (ca.)
3. Divinæ positivitati est præsens infinita possibilitas.
4. Divinæ sapientiæ & voluntati sunt præsentia infinita potestas, & bonitas.
5. Cuilibet divinarum rationum est præsens suus actus.
6. Tuo intellectui est præsens tua positivitas, ut non sis otiosus de ea.
7. Representa tuæ voluntati possibilitatem, quam habes, ad faciendum bonum.
8. Bonum quod potes facere, representa tuæ voluntati cum spe.
9. Representa tuæ voluntati cum tua memoria magnas amabilitates,

Ama-

10. Amativitas naturaliter amat magnas amabiles.
11. Si tua voluntas non amat facere bonum, repræsentata ei pœnam.
12. Cum tentaberis per vitium, repræsentata tuæ voluntati virtutes.
13. In Præsentia virtutum sunt vitia odibilia.
14. Repræsentata tuis oculis crucem, & humiles vestes.
15. Repræsentata tuis auribus honesta verba.
16. Frequenter repræsentata tuæ imaginationi aliud sæculum.
17. Repræsentata tuæ conscientie tua peccata.
18. Repræsentata tuis pedibus securas vias.
19. Repræsentata tuis manibus magna opera.
20. Repræsentata tuæ lingue veritatem.

CAP. XCV.

DE NOBILITATE.

1. **N**emo habet tam antiquam Nobilitatem, sicut DEVS.
2. Quia potestas DEI est antiqua, est potestas Nobilis per antiquitatem.
3. Perseverantia bonitatis est fons Nobilitatis.
4. Qui est Nobilis per natiuitatem, debet esse multum contrarius vilitati.
5. Omnis bonus homo est Nobilis.
6. Nemo est tam Nobilis per natiuitatem sicut per humilitatem.

7. Voluntas non est Nobilis sine nobili amore.
8. Stultus est, qui cum vilibus operibus putat esse Nobilis.
9. Qui multiplicat virtutes, multiplicat Nobilitatem.
10. Nulla vilitas est tam magna, sicut illa, quæ est per vitia.
11. Homo vilis per peccatum non debet ministrare hominem Nobilem.
12. Multum malè stant in Nobili homine vilia verba. (cipe.
13. Nobilitas est multum injuriata in malo Prin-
14. In Nobilitate finis consistit Nobilitas operum
15. Non ædifices Nobilitatem supra vilitatem.
16. Nulla potestas est tam Nobilis per denarios, sicut per se ipsam.
17. Conserva, & associa unam Nobilitatem cum alia.
18. Parum scit de Nobilitate, qui eam vendit pro denariis.
19. Qui amat (habet) majorem Nobilitatem, habet majores divitias.
20. Nulla Nobilitas habet verecundiam.

CAP. XCVI.

DE PRIMA INTENTIONE.

1. **O**Mne, quod est in DEO, est per primam Intentionem.
2. In DEO una ratio est propter Intentionem alterius.

3. In DEO tantum Intentiones sunt æquales.
4. Majores Intentiones sunt de DEO.
5. In DEO prima Intentio non indiget secunda.
6. Ama DEVM propter suam bonitatem, & amabis eum per primam Intentionem.
7. Si amas DEVM propter tuam utilitatem, amas eum per secundam Intentionem.
8. Qui amat vivere, vt seruiat DEO, & comedere vt vivat, ponit Intentionem in ordine.
9. Propter Intentionem es creatus, & secundum Intentionem judicaberis.
10. Per hypocrisim est Intentio in gravi infirmitate.
11. Qui pervertit suam Intentionem, pervertit suum finem.
12. Finis est de prima Intentione, & secunda est de prima.
13. Publica utilitas est prima Intentio multorum.
14. Cum falsa Intentione non potes habere salvationem. (mx.)
15. Passio secunde Intentionis est pinguedo primæ.
16. Nemo se potest excusare de prima Intentione.
17. Hæc vita est per secundam Intentionem, & alia per primam.
18. Nemo est magis contrarius Intentioni quam simoniacus.
19. Cum secunda Intentione servias primæ, & custodias eam.
20. Qui habet bonam Intentionem habet omnes excusationes.

DE PROCURATORE.

1. DEVS cum sua Incarnatione, & Passione procuravit nostram redemptionem.
2. Quia DEVS procuravit nostram saluationem cum Passione, nobis non convenit Procura-
tio cum delectatione.
3. Procura unum bonum cum alio, & unam
virtutem cum alia.
4. Procura amicitiam boni hominis cum bonitate
5. Cave tibi à Procuratore, qui magis amat
suum honorem, quam tuum.
6. Superbus homo procurat quòd ipse sit Dñs.
7. Qui procurat cum humilitate, procurat cum
legalitate.
8. Sinè Charitate, & verecundia nemo est Pro-
curator.
9. Procura cum veritate hoc, quod tibi est
commissum.
10. Procura saluationem in tua sanitate.
11. Non omittas Procurationem tui boni prop-
ter alienum.
12. Procura honorem DEO super omnia.
13. Procura tuæ voluntati bonum amare.
14. Procura tuo intellectui magnū intelligere.
15. Procura tuæ memoriæ bonum amatum.
16. Procura tuo cordi patientiam, & tuis ma-
nibus abstinentiam.

17. Procura lachrymas, & suspiria in tua oratione.
18. Procura conscientiam contra peccatum.
19. Nullus habet tam malum Procuratorem, sicut honor DEI.
20. Ne confidas in amore Procuratoris.

CAP. XCVIII.

DE INVISIBILITATE.

1. Quia DEVS non habet corpus, nec colorē rem, non potest videri.
2. DEVS est visibilis visu spirituali.
3. Quia DEVS est intelligibilis, est visibilis.
4. DEVS est Invisibilis peccatoribus.
5. Privato fine intellectivitatis est privatum suum intelligere.
6. Intellectivitas habet unū intelligere propter finem, & aliud contra finem.
7. Omne intelligere, quod est propter finem, est virtuosum.
8. Omne intelligere, quod est contra finem, est vitiosum.
9. Cum iusto intelligere iusti vident DEVM.
10. Cum iniusto intelligere iniusti non vident DEVM.
11. Qui intelligit DEVM cum injurioso intelligere, habet pœnam.
12. Visibilitas DEI non est utilis sine sanctitate.

13. Ille non desiderat esse in igne, quem ignis comburit.
14. Nullus peccator desiderat videre DEVM.
15. Nullum desiderium est sine amore.
16. Si vis videre DEVM, vide suas operationes.
17. Non videt DEVM, qui non videt operationes ipsius.
18. Nemo habet placitum in videndo operationes sui inimici.
19. Parum amat DEVM, qui plus intelligit sua opera quam opera DEI.
20. Vitium est privatus habitus visionis DEI.

CAP. XCIX.

DE IMMORTALITATE.

1. **Q**uia DEVS est sine contrarietate, est Immortalis.
2. Omnes divinæ rationes morerentur, nisi haberent actus.
3. In æternitate morerentur potestas, & voluntas DEI sine possificare, & amare.
4. Voluntas damnati moritur in æviternitate, quia non potest amare.
5. Mors voluntatis est in odiendo bonum.
6. Mors intellectus est in ignorando veritatem.
7. Mors memoriæ est in recolendo privationem finis.
8. Mors perverfi intellectus est per intelligere veritatem.

Mors

9. Mors animę durat in æternitate.
10. Mors animę est major quàm mors corporis.
11. Nulla mors est tã magna sicut privatio finis.
12. Ille occidit sua n voluntatem in quantum à se privat suum amabile n amatum.
13. Qui moritur propter DEVM, vivit propter DEVM.
14. Qui non moritur propter DEVM, non vivit propter DEVM.
15. Morieris propter DEVM, si vivis propter DEVM.
16. Ille moritur propter DEVM qui propter ejus amorem a se figit suum corpus.
17. Ille moritur in DEO, qui eum obliviscitur & ignorat, & qui eum non desiderat.
18. Qui suam animam occidit, producit mortalitatem & immortalitatem.
19. Omnis mors est bona, quę procurat vitam.
20. Mors, quę parum durat, non est timenda.

CAP. C.

DE INFALLIBILITATE.

1. **Q**uia omnes divinx rationes habent suos infinitos & æternos actus, DEVS non potest falli.
2. Si DEVS posset falli, posset esse non DEVS.
3. Qui quantum ad se ipsum non posset fallere, esset DEVS.

Vadis

4. Vadis ad tuum finem quando non potes deficere.
5. Ille potest fallere, qui potest contra suum finem.
6. Sicut potes errare per inordinatam potestatem, sic etiam per inordinatam voluntatem.
7. Memoria fallit per ignorantiam, & intellectus per oblivionem.
8. Intellectus non habet excusationem quando fallit per ignorantiam.
9. Potes excusare intellectum, qui fallit per oblivionem.
10. Potes excusare voluntatem quando fallit per ignorantiam.
11. Non potes excusare voluntatem quando fallit per intelligere.
12. Per nimium amare, & recolere potes fallere, & non per nimium intelligere.
13. Nemo potest nimium intelligere.
14. Tu potes fallere per intelligere, & amare magis vnum quam aliud.
15. Æqualiter potes fallere per memorare, intelligere, & amare contra finem.
16. Plus potes fallere per potentias animæ, quam per potentias corporis.
17. Bis fallit, qui facit defectum, & se excusat.
18. Qui fallendo se excusat, multiplicat contentionem.
19. Qui scienter fallit, est dignus magna punitione

Con-

40. Consumatio defectûs consistit per Spem, & pœnitentiam.

CAP. CI.

DE PRINCIPIATORE.

1. **D**EVs est principium complementi.
2. Principium non potest esse infinitum sinè æternitate.
3. Principium non potest esse perfectum sinè essentiali principiante, principiabili, & principiare.
4. Principium non potest esse perfectum, si non principiat de bonitate.
5. Majus bonum potest principiari de majori bonitate, quàm de parva,
6. Principium non potest esse majus in alio quàm in se ipso.
7. Nullum bonum principiat cum peccato.
8. Successio principii est de vno in aliud.
9. Principia vnum bonum cum vna virtute, & aliud cum alia.
10. Non pœnitet eum, qui bene principiat.
11. Antequàm aliquid incipias respice ejus finem.
12. Quando aliquid incipies respice quare sis principiat.
13. Prius incipe deliberationem, quàm tuam operationem.
14. Priusquam incipias tuam operationem benedic nomen DEI.

Perse-

15. Persevera cum bonitate in hoc, quod principiaisti.
16. Multum profecit qui principiauit.
17. Prius principia amorem, quàm timorem.
18. A principiando bonum non habes timorē.
19. Dirige tuum principium cum suo fine.
20. Nihil tantum iuvat suum principium, sicut suus finis.

CAP. CII.

DE PRIMO, ET VLTIMO FINE.

1. **D**EVS per suum finē est finis omnis finis.
2. Quia quælibet ratio DEI est finis, quælibet est finis omnium, quæ sunt.
3. Omnes fines creati sunt subditi increatis.
4. Omnis finis creatus sustentatur in fine increato.
5. Nullus finis est finē actu.
6. Si potestas non posset de se ipsa possificare, non posset in se ipsa quiescere.
7. Nullus finis attingitur finē bonificare.
8. Nihil est nobilius fine.
9. Nulla pœna est tam magna, sicut privatio finis.
10. Qui est propinquior suo fini, magis eum desiderat.
11. Quia potestas potest de fine, sua quies consistit in fine.

12. Potestas potest multò plus de fine spirituali,
quàm de corporali.
13. Sinè fine amandi non est quies.
14. Custodes finis sunt virtutes,
15. Finis pastoris consistit in fine ovium.
16. Parum scit de fine, qui ipsum parum recò-
lit, & amat.
17. Qui non vadit ad finem, vadit ad ejus pri-
vationem.
18. Qui amat finem, amat omnia bona.
19. Magnum dedecus facit fini, qui eum non
desiderat.
20. Qui non honorat finem inhonorat DEVM.

FINIS

PRIMÆ PARTIS.

INDEX

MATERIARVM QVÆ IN HAC
prima parte continentur.

P ROVERBIA de Nomi-	
mine Dei.	pag. 2.
Quod Deus sit	pag. 4.
De Essentia Dei	pag. 6.
De Vnitate Dei.	pag. 8.
De Trinitate Dei.	pag. 10.
De Deo Patre	pag. 12.
De Deo Filio.	pag. 14.
De Spiritu Sancto	pag. 16.
De Dei Singularitate.	pag. 17.
De Dei Existentia	pag. 19.
De Dei Operatione	pag. 21.
De Dei Perseitate	pag. 22.
De Dei Necessitate	pag. 24.
De Dei Libertate	pag. 25.
De Dei Simplicitate.	pag. 27.
	De

INDEX.

De Dei Sanctitate.	pag. 29.
De Dei Vita.	pag. 30.
De Dei Infinitate.	pag. 31.
De Dei Æternitate.	pag. 32.
De Dei Perfectione.	pag. 34.
De Dei Totalitate.	pag. 35.
De Dei Bonitate.	pag. 36.
De Dei Magnitudine.	pag. 38.
De Dei Potestate.	pag. 39.
De Dei Sapientia.	pag. 40.
De Dei Amore.	pag. 42.
De Dei Virtute.	pag. 43.
De Dei Veritate.	pag. 44.
De Dei Gloria.	pag. 45.
De Dei Iustitia.	pag. 47.
De Dei Largitate.	pag. 48.
De Dei Forma.	pag. 49.
De Dei Productione.	pag. 50.
De Dei Pulchritudine.	pag. 52.
De Jesu Christo.	pag. 53.
De Creatoris.	pag. 55.

De

INDEX.

De Recreatoro.	pag.	56.
De Resuscitatore.	pag.	58.
De Salvatore.	pag.	59.
De Participatore.	pag.	61.
De Ædificatore.	pag.	62.
De Sultentatore.	pag.	64.
De Exauditore.	pag.	65.
De Ordinatoro.	pag.	66.
De Visitatore.	pag.	67.
De Consolatore.	pag.	69.
De Confiliatore.	pag.	70.
De Confortatore.	pag.	71.
De Defensore.	pag.	72.
De Sanatore.	pag.	74.
De Castigatore.	pag.	75.
De Nutritore.	pag.	76.
De Directore.	pag.	77.
De Imperatore.	pag.	79.
De Electore.	pag.	80.
De Factore.	pag.	81.
De Valore.	pag.	82.

De

INDEX.

De Dominio.....	pag. 84.
De Victore.....	pag. 85.
De Gratia.....	pag. 86.
De Misericordia.....	pag. 87.
De Pietate.....	pag. 88.
De Abundantia.....	pag. 89.
De Rege.....	pag. 90.
De Majoritate.....	pag. 92.
De Humilitate.....	pag. 93.
De Suavitate.....	pag. 94.
De Recolitione.....	pag. 95.
De Laudatione.....	pag. 97.
De Nominatione.....	pag. 98.
De Honore.....	pag. 99.
De Invocatione.....	pag. 101.
De Benedictione.....	pag. 102.
De Servitio.....	pag. 103.
De Timore.....	pag. 104.
De Rogatione.....	pag. 105.
De Distinctione.....	pag. 106.
De Concordantia.....	pag. 108.

De

INDEX.

De Æqualitate	pag.	109.
De Altitudine.	pag.	110.
De Significatione.	pag.	112.
De Perseverantia.	pag.	113.
De Exemplo.	pag.	114.
De Motore.	pag.	116.
De Acceptore	pag.	117.
De Dignitate.	pag.	118.
De Spe.	pag.	120.
De Majoritate.	pag.	121.
De Amicitia.	pag.	122.
De Desiderio.	pag.	123.
De Firmitate.	pag.	125.
De Patientia.	pag.	126.
De Legalitate	pag.	127.
De Præsentia.	pag.	128.
De Nobilitate.	pag.	129.
De Prima Intentione.	pag.	130.
De Procuratore	pag.	132.
De Invisibilitate.	pag.	133.
De Immortalitate.	pag.	134.
De Infalibilitate.	pag.	135.
De Principiatore.	pag.	137.
De Primo, & ultimo Fine.	pag.	134.

BIBL. PUBL. MALLORCA

1056826

R. Lluïl 169

